

LIKAVAN

Časopis pre
Likavčanov

Noviny obce Likavka

vychádzajú 2 x ročne, december 2024, ročník XXXI, číslo 2

Adventný koncert

strana 21

Rozlúčka Mariána Buschbachera

strana 27

Tvorivá Adriana Beliszová

strana 16-17

Bilancia roka 2024

Vážení občania,

Rok 2024 píše svoje posledné kapitoly. Záver roka je okrem priestoru na spomalenie, oddych, či prežitie sviatočných okamihov aj časom na bilancovanie a hodnotenie. Čo teda priniesol končiaci sa rok? Zamerajme sa na jeho druhú polovicu, teda čas od vydania letného čísla tohto občasníka.

V oblasti výstavby, údržby a správy obecného majetku to boli najmä:

- rekonštrukcia zatrubnených úsekov garády na ul. Silvestra Nemčeka
- rekonštrukcia sociálnych zariadení vo vestibule kultúrneho domu a posilnenie svetelnej techniky na nasvietenie javiska
- záchranné práce po lokálnej povodni zo dňa 11.07. 2024
- obnova poškodených obvodových múrov, dažďových rýn a zvodov na prístavbe budovy šatní OŠK, oddrenážovanie tejto prístavby, odizolovanie základových konštrukcií a prehĺbenie vsakovacej jamy, kompletná výmena izolácie vodorovnej strechy tejto budovy
- inštalácia košov na psie exkrementy
- vysprávky stien a maľovanie soklov na chodbách budovy druhého stupňa ZŠ po rekonštrukcii rozvodov, vykurovania a elektrického osvetlenia
- oprava poškodenej podlahovej krytiny v dvoch triedach materskej školy a vymalovanie týchto priestorov a chodby v budove druhého stupňa ZŠ v júli a auguste
- čistenie koryta potoka Likavčianka v širšom okolí toku v blízkosti obecného úradu zamestnancami Povodia Váhu a oprava narušenej regulácie potoka Kopanica poniže kostola – zabezpečil správca toku
- obnova kanalizačných poklopov na úseku cesty I/59 – zabezpečovala Vodárenská spoločnosť Ružomberok
- rozšírenie vodovodu na cintoríne a oprava časti chodníkov s narušeným asfaltom

– oprava vozovky na úsekoch ciest III. triedy: cesta na Martinček a na Liskovú + realizácia vodorovného značenia na ceste III. triedy – Ul. J. Kačku – realizovala Správa ciest ŽSK

– osadenie bleskozvodov a snehových zábran na budovu hasičskej zbrojnice, dokončenie fasády prístavby zbrojnice – realizovali svojpomocne naši hasiči

– výmena strechy na budove bývalého obecného úradu

– výstavba detského ihriska na Vyšnom konci

– odvedenie dažďových vôd na ulici Pod Hradom

– inštalácia externého defibrilátora na priečelí obecného úradu

– natretie a doplnenie chýbajúcich tyčiek na zábradlí okolo ihriska, vysekávanie divorastúcej zelene v areáli OŠK, obnova tenisových kurtov: práce vykonali dobrovoľníci a členovia OŠK Likavka

– rekonštrukcia časti telocvične ZŠ, ktorú používajú na svoju športovú činnosť vzpie-rači.

Obec nezaháľala ani v oblasti projekto-vých aktivít a obstarávania externých zdrojov financovania:

- podala žiadosť o dotáciu na Environmen-tálny fond na obstaranie traktora pre zber-ný dvor
- podala žiadosť o dotáciu na vybudovanie komunitného centra
- podpísala dodatok ku zmluve na dodá-vku elektrickej energie, v ktorom sa znižuje cena dodávanej elektrickej energie zo 160 eur na 127 eur za MWh a dodatok ku zmluve
- uzavrela dodatok k zmluve o dodávke ply-nu – zníženie ceny o 4 eur/MWh (zľava sa týka poplatkov za distribúciu a skladovanie, nie ceny, ktorá sa naďalej viaže na SPOT)
- podala dve žiadosti o dotáciu: na obsta-ranie informačných kioskov pri obecnom úrade a elektronického knižničného fondu
- podala žiadosť na riešenie havarijného stavu chodieb a spoločných priestorov v budove druhého stupňa ZŠ
- podala projektový zámer na schválenie kooperačnou radou územia miestneho

rozvoja RK – LM na obstaranie komposté-rov do domácností

- podala žiadosť na refundáciu vlastných nákladov spojených so zakúpením traktora Kubota
- zakúpila vozidlo Toyota PROACE Verso z vlastných zdrojov
- žiadosť na rekonštrukciu multifunkčné-ho ihriska v areáli ZŠ S MŠ Likavka na Fond na podporu športu
- podala žiadosť o bezodplatný prevod pozemkov vo verejnom záujme (prevod zo

štátu na obec) – Zmluva s SPF o bezodplat-nom prevode vlastníctva bola podpísaná

A čo pripravujeme do r. 2025?

- výstavbu obecnej nájomnej bytovky pod Paračkou – schválenie dotácie a úveru očakávame v posledných týždňoch tohto roka
- realizáciu komunitného centra v priesto-roch pod bývalou reštauráciou
- rekonštrukciu Hviezdoslavovej ulice. Pôj-de o združenú investíciu, v ktorej obec vykoná rekonštrukciu podkladových vrstiev, asphaltového povrchu, vodovodných prípo-jok a odvedenia dažďových vôd, Vodáren-ská spoločnosť Ružomberok realizuje re-konštrukciu hl vodovodu – táto aktivita je zaradená do návrhu jej investičného plánu na r. 2025. Spolu s ňou aj ďalšie dve aktivi-ty: preložka pripojovacej šachty pri Kolibe Likava a rekonštrukcia vodovodnej kanali-zácie na ul. Pod Paračkou
- pripravujeme podanie žiadosti o dotáciu na zateplenie budovy II. stupňa ZŠ a na usporiadanie folklórneho festivalu v roku 2025 formou cezhraničnej spolupráce
- obec zadá spracovanie projektovej doku-mentácie na kompletnú rekonštrukciu Kultúrneho domu Likavka
- obec podá v najbližších dňoch žiadosť o vykonanie jednoduchých pozemkových úprav v lokalite okolo cintorína a pod Mní- chom

Dovoľte mi na záver poďakovať sa všet-kým, ktorí sa na realizácii týchto a množ-stve iných aktivít podieľali, zamestnan-com obce a poslancom obecného zastupiteľstva, členom komisií pri obec-nom zastupiteľstve, dobrovoľníkom a čle-nom občianskych či záujmových združení (tohto roku sa tieto spolky rozrástli o zá-kladnú organizáciu Jednoty dôchodcov na Slovensku v Likavke), Základnej škole s materskou školou Likavka, Centru sociál-ných služieb Likava, firmám a podnikate-ľom a všetkým obyvateľom Likavky. Vďaka Vám všetkým za množstvo aktivít, desi-atky vydarených kultúrnych a spoločens-kých podujatí, brigádnickej činnosti, pod-netov, ale i účinnej kritiky.

Ing. Marián Javorka
starosta obce

Ako bude odpad po novom?

Naša obec, ako tretia v okrese, pristúpi od r. 2025 k zavedeniu váženého množstvom zberu zmesového komunálneho odpadu (teda toho, ktorý v domácnosti zostane po vytriedení). Občan tak už nebude platiť paušálny poplatok za vyprodukovaný odpad podľa počtu obyvateľov žijúcich v domácnosti, ale len za reálne vyprodukovaný, zdokumentovaný, odvážený a adresne pridelený odpad.

Zmeny v systéme odpadového hospodárenia v našej obci budú spojené aj so spustením prevádzky novovybudovaného zberného dvora pri pekárni, na ktorom sme v závere roka dobudovali kamerový systém, doladili odvedenie povrchových vôd a nainštalovali počítačovú techniku. V prvých mesiacoch roka 2025 bude vypracované a schválené nové všeobecne záväzné nariadenie o odpadoch, ktoré bude obsahovať všetky vykonané i pripravované zmeny. Novú koncepciu odpadov budeme orientovať na to, aby sa čo najviac odpadov zhromažďovalo na spomínanom zbernom dvore, ale aby odpady, ktoré sa dajú zhodnotiť tam, kde sa vyprodukujú (teda v domácnostiach) sa tam i zhodnotili. Tu ide najmä o zelený a kuchynský odpad.

Poplatok sa bude platiť na začiatku roka formou preddavku, veľmi podobne, ako je tomu napr. pri preddavkoch za spotrebovanú el. energiu alebo plyn. Preddavok sa viaže na predpokladanú frekvenciu vývozov na domácnosť (určenú podľa počtu jej obyvateľov, resp. užívateľov) a priemernej hmotnosti 1 nádoby naplnenej zmesovým komunálnym odpadom. Sadzba poplatku je stanovená na hodnotu 0,2 eur za jeden kilogram komunálnych odpadov, čo je maximálna možná hodnota v zmysle zákona o odpadoch.

Výška preddavku bude 83,20 eur pre domácnosť s tromi a viac obyvateľmi, 41,60 eur pre domácnosť s jedným alebo dvoma obyvateľmi a 12,80 eur na nehnuteľnosť, v ktorej nemajú prihlásený trvalý

alebo prechodný pobyt žiadne osoby a preddavok sa určuje z titulu vlastníctva a užívania nehnuteľnosti (napr. chalupári a pod.). Po skončení príslušného roka obec urobí zúčtovanie pre každého poplatníka – teda domácnosť. Spočíta všetky náklady vynaložené na nakladanie s odpadmi v danom roku a podelí ich počtom kilogramov odpadu vyzbieraného v celej obci. Získa tak reálnu jednotkovú cenu za kilogram odpadu. Touto cenou vynásobí u každej domácnosti množstvo vyprodukovaného odpadu v kilogramoch a získa presnú výšku nákladov, ktoré sa viažu na každú domácnosť v súvislosti s vyprodukovaným odpadom. Obec na základe týchto výpočtov umožní poplatníkovi v prípade, že množstvo vybraného preddavku je vyššie ako reálne náklady spojené s nakladaním s ním u konkrétneho poplatníka vrátenie jeho pomernej časti (najviac však do výšky 50 %), v opačnom prípade vyrubí poplatníkov výmer s doplatkom za náklady prevyšujúce výšku zaplateného preddavku. Rovnako bude poplatok vyrubovaný aj fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám. Zľavy na poplatku, tak ako sme ich poznali doposiaľ (napr. za študentov, pracujúcich v zahraničí a pod.) sa rušia, pretože vážením odpadu strácajú opodstatnenie.

KUKA nádoby budú opatrené čipom, ktorý identifikuje konkrétnu domácnosť a osobu, ktorá za túto domácnosť poplatok obci odvádza (väčšinou jej vlastník). Za účelom presného určenia typu čipu, ktorý sa bude na nádoby inštalovať prebiehala v druhej polovici r. 2024 anketa. Iné čipy sa totiž montujú na kovové a iné na plastové zberné nádoby. Čipy nainštalujú zamestnanci obce po ich dodaní. Vázenie odpadu v nádobe bude prebiehať pri jej vysýpaní do zberového vozidla.

So zavedením systému váženého množstvom zberu a nového spôsobu platby za vyprodukovaný odpad (zálohová platba a koncoročné zúčtovanie) je spojená skutočnosť, že obec nedokáže taxatívne určiť konečnú výšku príjmov z poplatku za kom. odpad. Sumárne sa ale očakáva pokles týchto príjmov o približne 30 %. Treba pripomenúť, že príjmy z poplatku

(hoci sa viažu len na predpoklad vyprodukovaného zmesového odpadu) by mali pokryť všetky výdavky spojené s hospodárením s odpadmi v obci, teda aj náklady na manipuláciu s KUKA nádobami pri ich vyprázdňovaní, odvoz a uskladnenie odpadu, poplatky za uloženie odpadu, prevádzku zberného dvora, za ostatné spoľahlivé druhy odpadov (zelený odpad, kuchynský odpad, nebezpečný odpad a pod.), na výdavky spojené s technikou používanou na zber a likvidáciu všetkých druhov odpadov (poistky vozidiel a strojov, spotrebované PHM, mzdy a pod.) výmeny poškodených košov na verejných priestranstvách atď.

Výdavky spojené s nakladaním s odpadmi pravdepodobne mierne klesnú a to s predpokladom lepšieho triedenia odpadov v domácnostiach. Výšku výdavkov však negatívne ovplyvní nárast DPH, zavedenie transakčnej dane, nárast miezd v nár. hospodárstve a ďalšie makroekonomické ukazovatele.

Obec predpokladá aj nárast počtu nelegálneho nakladania s odpadmi, najmä čiernych skládok.

Občania môžu ovplyvniť globálne zníženie výdavkov za vyprodukovaný odpad v zásade dvomi spôsobmi: dôkladnejším triedením odpadu a vykladaním len plných KUKA nádob na ich odvázenie a odvoz na skládku. Takto je možné prispieť k väčšej miere vytriedenia, ktorá sa viaže na výšku poplatku odvádzaného zberovým spoločnostiam zo zákona a možnosť uchádzať sa o dotačné prostriedky, ktoré sa viažu na tento ukazovateľ.

Plánuje sa oprava prepádavajúcej sa cesty na Strážniku?

O tom, akým náročným geologickým podložím disponuje naša obec by vedeli hovoriť mnohí z nás, no zrejme najviac cestári a diaľničiar. Za posledné roky sme najmä vďaka rozsiahlej stavebnej činnosti a aj s ňou spojeným nárastom dopravy v obci, ako aj vplyvom klimatických zmien (napr. extrémne lokálne dažde) zaznamenali v našom katastri viaceré zosuvy a erózne procesy. S jedným z nich, a to na ceste I/59 na Strážniku sa stretávame už niekoľko mesiacov prakticky denne. Neustále sa pomaly zväčšujúca svahová deformácia, po-

praskaný asfalt, výrazné výškové nerovnosti a už aj viditeľná odtrhová hrana pod zvodidlami sú pred začiatkom zimy veľmi zreteľnými signálmi, že stav cesty je havarijný a hrozí jej zosuv. A práve zima, zamrzanie a odmrázanie pôdy tento stav zrejme ešte znásobí.

Na základe podnetu od viacerých obyvateľov Likavky zvolal starosta obce pracovné stretnutie so zástupcami správcu tejto cesty – Slovenskou správou ciest. Stretnutie sa uskutočnilo dňa 25.11.2024 a bolo spojené aj s obhliadkou na tvare miesta.

Zástupcovia zhotoviteľa sa zápisnične zaviazali vykonať v čo najkratšom čase geologický prieskum a na základ neho vypracovať návrh stabilizačných opatrení. Je zrejme, že pôjde o technologicky náročné procesy, no vzhľadom na závažnosť situácie, nie je na čo čakať.

Starosta obce pri tejto príležitosti tlmočil zástupcom správcu tejto cesty aj výhrady voči starostlivosti o jej krajnicu, malú frekvenciu kosenia garád popri nej a potrebu dôkladného precistenia zatrubnených úsekov jej dažďovej kanalizácie.

Ako je to s rekonštrukciou Hviezdoslavovej ulice?

Minimálne tri roky sú zo strany obce občania informovaní, že sa ide rekonštruovať ul. Hviezdoslavova. V rozpočte obce Likavka sú od roku 2022 vyčlenené finančné prostriedky na projektovú dokumentáciu rekonštrukcie miestnej komunikácie na ulici Hviezdoslavovej. Technický stav uvedenej komunikácie je zlý, na vozovke sú výmole a rozpadávajúci sa asfaltový kryt vozovky. Doposiaľ však nedošlo k rekonštrukcii uvedenej komunikácie. O riešenie problému som žiadal písomne v roku 2023, doposiaľ k náprave nedošlo.

Taktiež som v mesiaci november 2023 žiadal vedenie obce, aby sa začalo zaoberať výstavbou chodníka pre peších na ulici Železničná od Penzionu Romatik smerom ku pekárni, kde motorové vozidlá parkujú po oboch stranách štátnej cesty 3. triedy smer Ružomberok – Lisková a opačne. Chodci idúci smerom od železničného priecestia na ul. Mikuštiakovu a na obec Lisková a opačne musia obchádzať zaparkované motorové vozidlá (zväčša občanmi, ktorí nemajú trvalý pobyt v obci Likavka) a tým vstupujú do frekventovanej komunikácie, kde do-

chádza ku kolíznym situáciám. O výstavbu chodníka bol starosta požiadaný aj príslušným cestným správnym orgánom, nakoľko existujúci priechod pre chodcov je v rozpore so súčasnými platnými právnymi predpismi.

Doposiaľ sa v uvedenej veci nič neurobilo, preto žiadam starostu aby sa verejne vyjadril k riešeniu uvedených problémov občanov obce Likavka, s konkrétnym termínom kedy sa budú veci riešiť.

JUDr. Jaromír Pavlík

Starosta odpovedá JUDr. Jaromírovi Pavlíkovi na jeho otázku

Rekonštrukcia Hviezdoslavovej ulice

Rekonštrukciu Hviezdoslavovej ulice komplikuje niekoľko skutočností. Prvou sú majetkové pomery pozemkov, ktoré zaberá. Ak by obec realizovala len opravu asfaltového povrchu v súčasnom zábere, šlo by o bežnú rekonštrukciu, akých sme v Likavke vykonali viaceré. Keďže ale plánujeme cestu rozšíriť, dôjde k záberu ďalších pozemkov alebo ich častí, ktoré sú v osobnom vlastníctve.

Ďalšou skutočnosťou je odvedenie dažďovej vody z jej povrchu. Dnes je podstatná časť niekdajšej garády, ktorá slúži na tento účel zatrubnená. Obyvatelia prekryli garádu aby mali kde parkovať autá, pričom nato použili rôzne dimenzie (priemery) a druhy rúr. Na menšej časti ulice sú garády priznané, asfaltový koberec okolo nich sa do nich odvaluje. Preto obec uvažuje o rozšírení cesty od predzáhradiek na jednej strane po predzáhradky na druhej strane a o kompletnej zatrubnení garády. Pritom ale bude musieť dôjsť k otvoreniu zatrubnených úsekov, ktoré si realizovali spomínaní obyvatelia ulice. Najväčšou komplikáciou je odvedenie dažďových vôd z cesty do vodného recipientu (potoka). Jeho správca totiž neumožní priame odvedenie dažďových vôd, ale požaduje vybudovanie retenčnej nádrže v telese cesty, z ktorej v prípade prívalových dažďov by voda do potoka odtekala až po jej naplnení. Kde ale nájsť pre túto nádrž miesto?

Väčšina domov na ulici má do garády odvedenú aj dažďovú vodu zo striech, čo je ďalší objemový nápor na kapacitu uvažovanej zatrubňovanej garády a hlavne spomínanej retenčnej nádrže. Ideálne by bolo, keby každý dom mal riešené odvedenie dažďovej vody buď do trativodov niekde vo dvoroch, alebo sa napojil do splaškovej kanalizácie, ktorá je na tejto ulici braná ako združená. To by ale každý musel za toto odvádzanie platiť.

Ďalšou skutočnosťou, ktorú sme museli zväžiť je stav sietí v telese cesty. Najkritickejší je stav vodovodných prípojok, ktoré sú vo vlastníctve fyzických osôb. Ich poruchovosť na tejto ulici je enormná. Rekonštrukcia cesty bude preto možná len

so súbežnou výmenou všetkých vodovodných prípojok (s výnimkou tých, ktoré boli realizované v posledných rokoch). Tu sa ale žiada súčinnosť a finančná zainteresovanosť všetkých obyvateľov ulice, pretože rekonštrukciu prípojok (súkromného majetku) nemôže znášať obec. Pri výmene prípojok sa žiada aj výmena hlavného vodovodného potrubia. V tejto veci sme oslovili vodárenskú spoločnosť, ktorá sa s našim zámerom stotožnila a rekonštrukciu vodovodu zaradila do investičného plánu na budúci rok. To znamená, že aj cesta sa bude rekonštruovať na budúci rok.

Projektantov líniových stavieb je veľmi málo, v našom okrese žiadny. Keď sme na toto zadanie oslovili prvého a ten sa oboznámil s popísaným stavom, navrhol len prefrézovanie a preasfaltovanie cesty. S tým sme sa nestotožnili. Druhý oslovený projektant sa zadania zhostil a pracuje na vyhotovení dokumentácie.

Poslednou vecou je finančná záťaž projektu. Rozpočet ešte nie je vytvorený, ale predpokladá sa, že rekonštrukcia cesty o dĺžke takmer 500 m s popísanými postupmi a požiadavkami, spojená s rekonštrukciou jej podkladových vrstiev, s jej rozšírením, zatrubnením garád, vybudovaním retenčnej nádrže atď. bude stáť výrazne cez pol milióna eur. Obec zhromažďuje prostriedky na túto aktivitu niekoľko ro-

kov, no doposiaľ nedisponuje sumou, potrebnou na jej uskutočnenie. Zrejme preto siahne po úvere.

Čo sa týka chodníka po Železničnej ulici. Ani tu nejde o jednoduchý projekt. Aj na túto tému sme komunikovali s projektantom líniových stavieb. Vybudovaním chodníka by došlo k odrazeniu všetkej dažďovej vody z Paračky do telesa cesty a najmä do železničného priecestia, čo je nežiadúce. Vlastníkom pozemku, na ktorom by sa chodník mal budovať nie je obec, čo podobne ako v prípade Hviezdoslavovej ulice komplikuje situáciu.

Priechod pre chodcov od železničného priecestia k Romantiku bol zriadený pred desiatkami rokov. To že dnes nezodpovedá platným technickým normám preto nepovažujem za rozpor. Čo je pre priechod podstatné je zlepšenie jeho bezpečnosti, najmä z titulu nedostatočného osvetlenia.

S poukazom na uvedené, ale najmä s vedomím vysokej priority na bezpečnosť chodcov na tejto frekventovanej ulici obec začne po schválení tohto zámeru obecným zastupiteľstvom s prípravou súvisiacej projektovej dokumentácie.

Ing. Marián Javorka

Stretnutie jubilantov

„Život je dar, je vôňa našej zeme, prvý puk na vrbe, radosť, že žijeme. Život je teplá dlaň a láskavé slovo, záblesk vďaky v očiach za všetko čo bolo.“

Všetko na svete môže človek zastaviť, každý pohyb, každý nepokoj, búrku... čo však nezastaví, čo nespomalí, je čas. Čas plynie ako rieka nášho života. Míňa sa deň za dňom, rok za rokom a my sa len v určitých

chvíľach zastavíme. Začneme uvažovať o svojom živote a hodnotiť svoju životnú cestu. Na tvári sa strieda úsmev so slzami. Veď boli radosti a boli aj smútky. Roky sa míňali uprostred radostí i starostí v životnej aktivite človeka. Až jedného dňa prichádza jeseň života. Etapa, v ktorej si spomíname na prežité chvíľe šťastia a radosti, ďakujeme za každé ráno, kedy sme sa zobudili a mohli uzrieť slnko, vidieť svet a objasť svojich najbližších, stretnúť sa s priateľmi a počuť všetko, čo je okolo nás.

A tak, ako plynie kolobeh života, striedajú sa aj ročné obdobia. Jeseň je čas, kedy obzvlášť myslíme na našich starších spoluobčanov. Nezapomínajme na nich ani tohto roku a opäť sme pripravili v našej obci „Stretnutie jubilantov“. Dňa 24. októbra 2024 sme sa stretli v Kultúrnom dome Likavka, aby sme prejavili pozornosť tým skôr narodeným, aby sme vyjadrili úctu pred rokmi, ktoré naplnili činmi pre blaho nielen našej dediny, ale i rodnej vlasti.

Slávnostné popoludnie otvorili deti z Detského folklórneho súboru Likava pri ZŠ s MŠ Likavka, pod vedením pani učiteľiek PaedDr. Bibiany Peniakovej a PaedDr. Renáty Mudičkovej. Jubilantom sa predstavili krásnym kultúrnym programom zostaveným z piesní a tancov. Malí folkloristi potešili duše a rozohrali srdcia našich oslávencov.

Nasledovali príhovory a vrúcne slová pána Ing. Mariána Javorku, starostu obce a pána farára Mgr. Pavla Ondříka. Po nich zaznelo slávnostné „živio...“ a pripitok. Oslávenci si pochutnali na výbornom obede, zákusku a káve. Po občerstvení starosta obce s členmi Komisie sociálnych vecí pri OZ Likavka osobne všetkým jubilantom, ktorí v priebehu roka dovŕšili 65, 70, 75, 80 a viac rokov zablahoželali, odovzdali darčkovú poukážku a kvietok.

Stretnutie bolo naplnené pohodou, úsmevom, kde pohľadajúc slovami uznania a poďakovania sa môžeme srdcom dotknúť múdrosti, skúsenosti, rozvahy a láskavých tvárí, cez prežité roky, prežité bóle i radosti...

Aj touto malou oslavou sme našim jubilantom chceli pripomenúť, že na nich nezabúdame, že si vážime ich životnú múdrosť, rady, ďakujeme za statočnú prácu, ktorú vykonali, za prítomnosť lásky, pokoja, trpezlivosti a dobrého slova.

Milí naši jubilanti, nech Boh požehná roky, ktoré máte pred sebou, prežité ich obklopení láskou, úctou a pozornosťou svojich najbližších. Buďte ešte dlhé roky medzi nami šťastní. V pokoji si užívajte život. Nech sú dni vášho zrelého veku preteplené vďačnosťou nás všetkých. Nech je jeseň Vášho života krásna, pokojná a slnečná.

Dovoľte mi na záver poďakovať sa všetkým, ktorí sa akoukoľvek formou podieľali na organizácii a priebehu tohto krásneho podujatia.

PaedDr. Renáta Mudičková
predsedníčka Komisie sociálnych vecí
pri OZ Likavka

Z MATRIKY

JÚL 2024 - NOVEMBER 2024

NARODILI SA

Marek Forgáč, Alžbeta Bupalová, Tadeáš Benčo, Lea Martonová, Lukáš Lesák, Lukáš Sivák, Richard Janky

OPUSTILI NÁS

Ondrej Babec (90-ročný), Mária Hradská (84-ročná), Žofia Buková (84-ročná), Milan Zachar (72-ročný), Ján Spišiak (50-ročný), Helena Gadačová (82-ročná), Alžbeta Karcolová (60-ročná), Milan Bachan (81-ročný), Regina Durdíková (74-ročná), Marta Klimková (69-ročná), Tibor Hlinka (75-ročný), Mária Lauková (82-ročná), Ivan Rehák (62-ročný), Boris Tichý (65-ročný), Stanislav Veselovský (82-ročný)

Mojim spolujubilantom

(Venuje Ondrej Dubovec)

Pozdravujem všetky bývalé dievčatá,
mladosť bola krásna, akoby zo zlata.
Aj vás chlapi, čo ste bývali mládenci,
čo si tú ťapôčku skrývate v kredenci.

Jak víchor, tak rýchlo ubieha žitia čas,

boli sme tu vlni, dnes sme tu znova zas.
Chcem vás vrátiť naspäť, do našej mladosti,
žili sme skromnejšie, ale vždy v radosti.

Dnes je park zelený, kde stála Beseda,
no na tie zábavy zabudnúť sa nedá.

Bývali tu svadby a tiež i divadlo,
zo starej povaly sem tam niečo padlo.

Do tanca hrávali naši Krížikovci,
čardáš, ten vždy býval zábave na konci.
Mládenci, to viete, vždy keď si vypili,
pre svoje dievčatá vždycky sa pobili.
V Likavke bývalo nepísaným zvykom,
po bitke zmieriť sa, vždy len pohárikom.

No teraz vráťme sa k našej udalosti,
nech každý povie si, aké má ťažkosti.
Že bolesť ťa trápi zavše už od rána,
ja to poznám dobre, aj mňa... milá Anna.
A čo povie Jano, keď má zlú chrbticu,
ťažko sa mu chodí, musí mať palicu.

Mňa zas reuma trápi, ťažká si Marienka,

Flektorom natiera boľavé kolienka.
Karol nič nevraví, sem tam si zavzdychá,
trápi ho migréna, bolesť to veľiká.
Žofka čuje slabo, preto neklebetí,
ináč by šiel jazyk s vetrom opreteký.

Nechcem viac hovoriť, čo každý povára,
kto má chorôb najviac, iba ten vyhráva.
Zahodme starosti, veď nás nič neboli,
sme ako rodina, však sme všetci svoji.
Radosť nech veľká je, smútok nech zaniká,
kto prišiel, odišiel, vždy povie matrika.

Starostovi vďaka,
tiež aj pracovníkom,
že nás pozval všetkých,
to je dobrým zvykom.
Pán Boh nech požehná všetky vaše kroky,
nech v zdraví žijete ešte dlhé roky.
A nakoniec mojej, asi dlhej reči,
dobre si zajedzme, zabavme sa všetci.
Pokoj, lásku, úsmev, vždy na tvári tvojéj,
to všetkým zo srdca želá dedo Ondrej.

ĎAKUJEME
za zapojenie
sa do zbierky.

Spoločne sa
nám podarilo
vyzbierať až
161 krabičiek.

KOLKO LÁSKY SA ZMESTÍ DO KRABICE OD TOPÁNOK?*

Potešíme seniorov na Vianoce darčekom, ktorý zahreje pri srdci.
Naplníme krabice a vložíme do nich:

zberáme:
- 2. 12.
2024

- ☺ niečo sladké (keksy, perníčky, čokoláda)
- ☺ niečo slané (tyčinky, krekrý, praclíky)
- ☺ niečo teplé (čaj, horúca čokoláda, káva)
- ☺ niečo mäkké (rukavičky, ponožky, šál)
- ☺ niečo voňavé (sprchovací gél, krém, parfum)
- ☺ niečo na zábavu (knižka, krížovky, časopis)
- ☺ niečo zo srdca (pohľadnica, obrázok, anjelik)

Zabal'te vrchnú a spodnú časť krabice zvlášť
a odovzdajte na najbližšom zbernom mieste,
ktoré nájdete na www.kolkolasky.sk/vianoce.

Prispieť
na našu
činnosť
môžete
aj finančne

Kol'ko lásky sa zmestí do krabice od topánok?

Keď tam vložíme niečo sladké (keksy, perníčky, čokoládu...), niečo slané (tyčinky, krekrý praclíky...), niečo teplé (čaj, horúcu čokoládu, kávu...), niečo mäkké (rukavičky, ponožky, šál, čiapku...), niečo voňavé (sprchový gél, krém, balzam, parfém...), niečo na zábavu (knižku, krížovky, časopis...), niečo zo srdca (pohľadnicu, obrázok, anjelika, kresby detí...), vznikne krabička plná lásky, ktorá poteší na Vianoce seniorov v zariadeniach sociálnych služieb, v nemocničných zariadeniach alebo priamo v ich domácnostiach a vyčarí úsmev na tvárach tých, ktorí to najviac potrebujú.

Obec Likavka a ZŠ s MŠ Likavka sa s radosťou aj v tomto roku zapojili do 7. ročníka úspešnej celoslovenskej zbierky s názvom „Kol'ko lásky sa zmestí do krabice od topánok?“ Spoločne sa nám podarilo vyzbierať 161 krabičiek, ktoré potešia pre nás neznámych ľudí, prinesú im radosť a krásny pocit, že na nich niekto s láskou myslí a nie sú zabudnutí. Pre väčšinu z nich je to často jediný darček, ktorý dostanú a niekedy žiaľ aj posledný ...

Ďakujeme zo srdca všetkým darcom, ktorí venovali svoj čas naplneniu krabičiek a práve vďaka Vám sa naša obec stala súčasťou tejto svojím poslanstvom výnimočnej charitatívnej akcie, prostredníctvom ktorej je darovaná láska, nezištnosť, otvorené srdcia, ktoré spájajú neznámych ľudí v tom najkrajšom zmysle a viera, že v ľuďoch prevláda dobro a spolupatričnosť. Poďakovanie patrí aj všetkým Vám, ktorí ste pomáhali pri organizovaní tohto nádherného diela v ZŠ s MŠ Likavka a na Obecnom úrade v Likavke. Robiť radosť, je radosť

Mgr. Irena Marošová

Október mesiac úcty k starším

*„Ako listy stromov v októbri
na farby jesene sa zmenia,
tak aj naše životy, pomaly sa menia.
Možno trochu inak život sme si priali,
no nakoniec všetko potrebné
sme vždy mali.*

*Podstatné je len jedno,
múdri ľudia povedali...*

*Každý deň, aby sme dôvod mali na náš
úsmev, aj keď malý.“*

Október je mesiac, ktorý sa nesie v duchu úcty k starším a pripomína nám, že je dôležité vážiť si a rešpektovať starých ľudí a seniorov. Úcta k starším by mala byť prirodzenou súčasťou nášho života. A keďže našim poslaním v školskom klube detí v Likavke je nielen vzdelávanie, ale aj výchova detí, ktorá zahŕňa v sebe aj vštepovanie základných morálnych vlastností, zišli sme sa 28.10.2024 v Kultúrnom dome v Likavke, aby sme si uctili a potešili svojim spevom, tancom, scénkou či básničkami našich starých rodičov, babky, dedkov a všetkých tých, ktorí si prišli spríjemniť popoludnie vystúpením.

Záverečné slovo patrilo pánovi starostovi Ing. Mariánovi Javorkovi, ktorý sa prihovril všetkým starším spoluobčanom a poďakoval deťom a ich pani vychovateľkám za pripravený milý program. Veríme, že

naším starším spoluobčanom rozohral srdcia a vyčaril úsmev na ich tvárach.

Milí naši starí rodičia, dovoľte, aby sme Vám vzdali úctu a poďakovali Vám za vašu lásku, múdrosť a skúsenosti, ktoré rozdáвате svojim vnúčatám a všetkým navôkol. Želáme Vám pevné zdravie, úsmev na tvári či radosť zo života a aby ďalšie Vaše roky sprevádzala úcta, pozornosť, láska a vďačnosť nás všetkých.

*Bc. Martina Lauková
ŠKD Likavka*

Založenie ZO JDS v Likavke

Dňa 21. augusta 2024 sa v HZ v Likavke konala ustanovujúca schôdza ZO JSD v Likavke za účasti starostu obce Ing. Mariana Javorku, predsedu JDS p. Kotiana, okresného predsedu JDS p. Praženicu, p. Hradskej, členky výboru JDS v Ružomberku, Ing. Marošovej, predsedníčky sociálnej komisie pri OÚ v Likavke.

Schôdzu otvoril starosta obce, privítal a predstavil hostí, informoval o činnosti obce, o občianskych združeniach v našej obci, o pomoci pri založení ZO JDS, o využívaní HZ na stretnutia, po dohode s predsedom HZ v Likavke.

Predseda p. Kotian informoval o Stanovách JDS, o štruktúrach a orgánoch v JDS, o aktivitách a vyjednávaniach s vládou., o presadzovaní požiadaviek pre členov.

Činnosť okresnej organizácie predstavil p. Praženica, o zložení OV, o poriadaných akciách, o stretnutiach s predsedami ZO JDS v okrese.

Činnosť mestskej organizácie priblížila p. Hradská M. – stretnutia v klube, výlety, kúpeľná liečba.

Bol zvolený 5 členný výbor, za predsedníčku bola zvolená Dáša Zoričáková, za členov Emanuel Konfál, Oľga Hradská, Blažena Klačková, Mgr. Viera Slaná, p. Nemčeková. Dohodli sme pravidelné stretnutia v klubovni HZ vždy v stredu od 15,00 – do 17,00 hodiny.

V diskusii sa prihovarila p. Irena Marošová, informovala o činnosti sociálnej komisie v obci, o jej zložení, ponúkla pomoc a spoluprácu pri organizovaní aj niektorých spoločných podujatí.

Na záver sa prihovarila nová predsedníčka, poďakovala za prejavenu dôveru, hosťom za účasť a zasadnutie ukončila. Veľký kus práce urobila p. O. Hradská, ktorá sa zaslúžila o založenie JDS v Likavke.

Výbor na svojom prvom zasadnutí pripravil plán práce aj s návrhmi od členov. V septembri sme sa stretli v klubovni HZ, kde navrhnuté aktivity a akcie boli prerokované, vymenili si názory, podiskutovali pri kávičke a čaji.

Výbor daný plán rozpracováva na konkrétne dni, s ktorými sú členovia oboznámení písomnou formou, formou plagátov na nástenkách v obci a formou miestneho rozhlasu.

18.09.2024 sa konala členská schôdza, kde sa uskutočnila voľba nového predsedu, za predsedníčku JDS z. o. bola zvolená Mgr. Viera Slaná.

Naša činnosť sa začala už v septembri:

- 6.9.2024 účasť na oslavách 80. výročia SNP v obci pred OÚ a pri pamätnej tabuli a na Kramariskách,

- 25.09. 2024 opekačka u Kvašnicov, kde nás už čakal rozhorúčený gril, ohnisko, klobásky s čerstvým chlebíkom a horčicou chutili a dobrú náladu nám nepokazilo ani daždivé počasie,

- 2. 10. 2024 sme sa v rámci akcie „Spoznávame naše Slovensko“ vybrali na výlet oravskou železničkou do Trstenej, navštívili sme rodinnú keramickú dielňu, kde nás jej majiteľ

p. Ľubomír Hoľma privítal v obchodíku s keramickými výrobkami, ktoré majú aj praktické využitie nielen na Slovensku v kolibách a salašoch, ale aj vo svete.

Vo výrobných dielňach nám s odborným výkladom a praktickými ukážkami sprístupnil celý výrobný proces keramiky. Škoda, že sme sa z technických príčin nemohli zúčastniť v kúrii prehliadky keramického betlehema. Mohli sme však vidieť výrobu slovenského betlehema už s pripravenými keramickými hradmi Slovenska pre Bratislavu. Potešilo, že tam bude aj náš hrad Likava.

- v rámci spolupráce s JDS v našom okrese sa niektoré členky zúčastnili aj na akciách poriadaných JDS L. Teplá – 2 členky zájazdov na Moravu, speváckej súťaže lýra seniorov v Liskovej, 3 členovia aj Dňa kroja v Banskej Bystrici.

- výlet v rámci „ Spoznávame naše Slovensko“ sa 19 členov zúčastnilo výletu na hrad Budatín, ktorá je jednou z najstarších stojacich architektonických pamiatok na území mesta Žilina. Najstarší stredoveký hrad vznikol na sútoku Váhu a Kysuce v 2. polovici 13.

storočia. Prvá písomná zmienka, ktorá ho spomína ako castrum Budetyn pochádza z roku 1321, kedy zomrel jeho majiteľ Matúš Čák Trenčiansky.

Hrad bol obohnaný hradbou a vodnou priekopou na vonkajšej strane opevnenia. Hradba sa však v dôsledku zlého založenia do umelého násypu asi v 2. polovici 15. storočia zrútila.

V 2. polovici 15., respektíve začiatkom 16. storočia, keď sa hrad dostal do rúk Suňogovcov, prešiel rozsiahlou rekonštrukciou. Budatín vlastnila až do roku 1945 rodina Čákiovcov. Od roku 1956 sa jeho priestory stali súčasťou Považského múzea.

Pri príležitosti Mesiaca úcty k starším sme si posedeli, kde nás predsedníčka privítala básňou

Človek človeku všetkým by mal byť...

Úcta je vždy tým kľúčom

Čo odomyká vzťahy medzi nami.

Lebo tak, ako si vážime seba navzájom,

Tak si vážime aj iných.

Život je vôňa, život je kvet,

Život je cesta, život je svet.

Život je láska, teplá dlaň a láskavé slovo človeka...

V kultúrnom programe pokračovala spevom v kroji Oľga Hradská, rozospievala aj ostatných prítomných. Prípitkom pozdravil podpredseda p. Konfál E. Batôžkové chuťovky prítomných potešili naše oči, ale aj brušká.

- 28.10. 2024 sme sa zúčastnili v KD Likavka kultúrneho programu pri príležitosti Mesiaca októbra úcty k starším, kde s príhovorom vystúpil starosta obce Ing. Marian Javorka. Prekrásnym vystúpením naše srdiečka potešili básničkami, pesničkami a tančekom žiaci ZŠ - ŠKD pod vedením p. vychovávateľiek a p. učiteľiek. Mnohým sa objavili aj slzičky v očiach.

- 14. novembra sa 4 členovia zúčastnili na MÚ v Žiline stretnutia, na ktoré pozývalo Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR) v štyle dňa otvorených dverí – Deň Seniorov v Žiline, pri príležitosti mesiaca október – „Mesiaca úcty k starším“ a registrácie na školenie digitálnych zručností v projekte Digitálni Seniori. Podujatie bolo bezplatné a nemuseli sme sa naň vopred registrovať. Dozvedeli sme sa o bezpečnom správaní sa na internete od spoločnosti Google, online podvody páchané na senioroch, prevencia kriminality MV SR, umelá inteligencia a jej využitie, MEMO 98, internet a sociálne siete, hoaxy a podvody a iné zaujímavé sprievodné aktivity počas celého podujatia.

A čo pripravujeme ešte do konca roku 2024? Účasť na obecnej zabíjačke, zapojenie do zbierok obce a charity, mikulášske posedenie, vianočný Ružomberok a Poprad, tvorivé dielne, vianočnú fazuľovicu.

Chceme nadviazať spoluprácu ZO JDS za výmenou skúseností, návštevami potešiť obyvateľov domova Likavanu, spolupracovať s OÚ a s organizáciami v našej obci.

výbor JDS

LIKAVA – centrum sociálnych služieb, Likavka - miesto, kde sa tradícia stretáva s modernými prístupmi

Likava – Centrum sociálnych služieb „Od začiatkov po dnešok“

LIKAVA (Nádej) otvorila svoje brány v júni 1963 ako druhé zariadenie ústavnej sociálnej starostlivosti na Slovensku s kapacitou 345 prijímateľov a 79 zamestnancami. Jej poslaním bolo poskytovať starostlivosť seniorom a ľuďom s nepriaznivým zdravotným stavom, najmä z regiónov Liptova, Oravy a Kysúc. Postupom času, v reakcii na meniace sa potreby spoločnosti, sa zariadenie prispôbovalo novým výzvam – od vzniku gerontopsychiatrických oddelení v roku 1985 až po rozšírenie cieľových skupín prijímateľov a zmenu názvu na Centrum sociálnych služieb v roku 2013. Od svojho založenia zariadenie poskytuje sociálne služby viac ako 4 900 prijímateľom, čím sa stalo významným pilierom sociálnej starostlivosti v regióne aj v rámci celého Žilinského kraja.

Modernizácia a nové možnosti

V posledných rokoch zariadenie prechádza výraznými zmenami, ktoré zlepšujú kvalitu poskytovaných služieb a vytvárajú príjemnejšie prostredie pre prijímateľov aj zamestnancov. Realizujú sa rekonštrukcie budov a vnútorných priestorov, modernizujú sa terapeutické miestnosti a odstraňujú bariéry pre imobilných klientov.

Každé oddelenie teraz získava vlastnú terapeutickú miestnosť, čo umožňuje individuálnejšiu starostlivosť. Zároveň vznikajú spoločné priestory pre aktivity ako muzikoterapia, cvičenie či Snoezelen terapie – multisenzorický prístup, ktorý stimuluje zmysly a podporuje relaxáciu. Okrem toho sa veľa rekonštruuje – postupne vylepšujeme schody, vchody a terasu pri altánku, čím sprístupňujeme tieto priestory pre všetkých prijímateľov. V pláne je aj renovácia knižnice, ktorá ponúkne kvalitné zázemie pre oddych a kultúrne obohatenie. Revitalizuje sa záhrada – tu je nám veľmi nápomocný pán Ing. Július Molnár a členovia ZO Slovenského zväzu záhradkárov v Likavke.

Tieto zlepšenia reflektujú našu víziu – poskytovať kvalitné služby, ktoré rešpektujú individuálne potreby prijímateľov a podporujú ich sebestačnosť a dôstojnosť.

Pracovná terapia a spoločné aktivity

Pracovná terapia je neoddeliteľnou súčasťou nášho prístupu. Spoločne s prijímateľmi pracujeme na skrášľovaní okolia zariadenia – staráme sa o zeleň, upravujeme záhony a vytvárame estetické prostredie, ktoré pozitívne pôsobí na náladu a psychickú pohodu všetkých. Spoločné aktivity spájajú prijímateľov z rôznych oddelení, čím sa podporujú vzťahy a komunita v zariadení.

Spoločne tvoríme zážitky

Dôležitou súčasťou života v našom zariadení sú aktivity, ktoré prepájajú generácie, podporujú komunitu a obohacujú každodenný život prijímateľov.

Deň detí: Počas leta sme pripravili podujatie, kde sa stretli prijímateľa, deti zamestnancov

a deti zo ZŠ s MŠ v Likavke. Bola to výnimočná príležitosť na spájanie generácií a zdieľanie radosti.

Katarínska zábava: V novembri sme usporiadali tanečné podujatie, ktoré prinieslo radosť a zábavu do každodenného života prijímateľov.

Prednášky a vzdelávanie: V októbri sme privítali Policajný zbor s prednáškou o bezpečnosti a v novembri prednášku členov Miestneho spolku Slovenského červeného kríža v Likavke.

Vianočné sviatky: Pripravujeme pestrý program s vystúpeniami, aby sme v decembri spríjemnili atmosféru sviatkov našim prijímateľom. Ako každoročne nás poteší aj návšteva Mikuláša so svojimi pomocníkmi a množstvom darčiekov pre našich prijímateľov. Veľmi si ceníme ochotu, podporu a hlavne čas p. starostu, poslancov OZ a členov Komisie sociálnych vecí v Likavke, ktorí takouto formou spríjemnia život v našom zariadení.

Podpora od obce Likavka

Zariadenie LIKAVA si veľmi cení pravidelnú spoluprácu s obcou Likavka – p. starostom Ing. Mariánom Javorkom a pani Mgr. Irenou Marošovou. Osobitné poďakovanie patrí p. riaditeľovi ZŠ s MŠ Mgr. Lubošovi Birtusovi, p. zástupkyňi pre MŠ PaedDr. Renáte Mudičkovej a deťom Materskej školy a Základnej školy v Likavke za krásne vystúpenia, ktoré oživujú naše podujatia. Poďakovanie patrí aj členom Dedinskej folklórnej skupiny Likava, ktorí svojím umením spríjemňujú atmosféru v zariadení a všetkým ostatným, ktorí sa podieľajú na spolupráci s nami. Vďaka tejto súčinnosti môžeme našim prijímateľom prinášať bohatý kultúrny program a pocit prepojenia s komunitou.

Naše poslanie

LIKAVA – CSS zostáva verná svojej misii: poskytovať starostlivosť tým, ktorí ju potrebujú, s rešpektom k ich právam, dôstojnosti a individuálnym potrebám. Sme tu pre našich prijímateľov, aby sme im pomohli zvládnuť každodenné výzvy, zlepšili ich kvalitu života a vytvárali pre nich bezpečné a podporné prostredie.

*PhDr. Margita Borová
vedúca sociálneho úseku*

MS SČK s plným kalendárom akcií

Blíži sa koniec roka a týmto vás chcem pozdraviť a zrekapitulovať ten odchádzajúci rok, ktorý bol veľmi bohatý na akcie. Začiatok roka bol v rézii detí a karnevalu na ľade, z nášho hľadiska veľmi úspešný karneval, a hlavne bez úrazu, čo nás veľmi teší.

Po karnevale nasledovala výročná členská schôdza, na ktorú sa vždy veľmi tešíme, kde sa po roku opäť stretáme, porozprávame a načerpáme energiu do ďalšej práce. Schôdza bola trochu výnimočnejšia, pretože prebiehali voľby výboru MS, kde ste si zvolili starý výbor a dali ste nám dôveru na ďalšie 4 roky, za čo vám všetkým ďakujeme.

Na jar sa rozbehli akcie či už obecné, hasičské, ale aj naše v rézii MS. Zúčastnili sme sa Behu oslobodenia, čo bola veľká akcia a veľmi úspešná, taktiež nás pozvali hasiči ako

zdravotný dozor na jarnú aj jesennú ligu mladých hasičov.

Nasledovali naše interné záležitosti ako sú obnovenie vedomostí na kurze prvej pomoci, večer s MUDr. Danielou Rázgovou, za čo

sme jej veľmi vďační a veríme, že nebol ani posledný. Ďalšie veľkolepé akcie, ktoré organizovala obec s kultúrnou komisiou boli na začiatku a konci prázdnin. Potešili nielen deti, ale aj dospelých. Z nášho hľadiska bezúrazové, takže veľmi úspešné.

Ah počas jesenných dní nás tiež čakalo veľa práce. Nadviazali sme spoluprácu s p. doktorkou z úradu verejného zdravotníctva, ktorá nám prišla pomerať cukor, cholesterol, tlak a poskytla nám cenné rady. Dúfame, že sa budeme stretávať pravidelne.

Pokračovali sme aj v zájazdoch do Jablonky a novinkou je aj zájazd na vianočné trhy do Krakova, ktorých sme sa zúčastnili aj s našimi priaznivcami 9. decembra. Myslím, že všetci ktorí sa zúčastňujú našich zájazdov boli vždy spokojní a zachovávajú nám aj naďalej svoju priazeň. Pre seniorov sme zorganizovali aj prednášku v Likave CSS, kde sme im trochu spestrili jesenné popoludnie. Šikovné ruky našich žienok pripravili „Tvornivú dielňu“, na ktorú sme vyrobili vianočné pozdravy pre našich členov. Dúfam, že aj takáto maličkosť potešila každého obdarovaného z nášho kolektívu. Nemôžem zabudnúť spomenúť aj celoslovenskú akciu

„Potravínová pomoc“, ktorej sme sa opäť zúčastnili a rozdali sme balíčky, ktoré našli a potešili svojich adresátov. Tak isto sme prispeli aj vianočnými balíčkami. To by bolo asi všetko z našej činnosti.

Nakoniec chcem poďakovať za obetavú prácu všetkým členom, ktorí sa akoukoľvek formou podieľali na organizovaní našich akcií, veľmi pekne vám ďakujem.

Zároveň chcem do roku 2025 popriať všetkým nielen našim členom, aby ste vykročili tou správnou nohou do nového roku, pevne zdravie a veľa úspechov ako v pracovnom tak aj v súkromnom živote.

*Beata Vrabková
predseda MS SČK*

Čo zažili likavskí hasiči v tomto roku

Jednou z kapitol života likavských hasičov je aj ich vnútorná činnosť Dobrovoľného hasičského zboru Likavka. Preto sme rok 2024 začali ihneď na začiatku roka slávnostnou Výročnou členskou schôdzou, na ktorej sme zhodnotili ten rok predošlý. Už o pár dní na to sme ale so smútkom odpovedali na večný odpočinok nášho dlhoročného člena Ivana Hrčku, zaslúžilého člena DPO SR. V máji sme sviatok hasičov oslávili svätou omšou vo farskom kostole a následne slávnostnou členskou schôdzou v hasičskej zbrojnici.

Inou kapitolou nášho zboru je kultúrna či športová činnosť.

V tomto duchu sme na začiatku februára teda opäť po roku pripravili pre našich hostí tradičné hasičské Bravčové hody – ples plný dobrej zábavy a chutných zabíjačkových špecialít. V marci sme v telocvični Základnej školy s materskou školou v Likavke privítali 21 hasičských družstiev mladých hasičov na už 19. ročníku Zimného sústredenia mladých hasičov. Svojou službou sme prispeli aj počas slávania sviatkov Veľkej noci, ale aj pri organizácii dopravy počas Behu oslobodenia v obci. Prvomájový sprievod v meste Ružomberok sme obzvláštnili s našim hasičským špeciálom Praga V3S. Na konci prázdnin sme zorganizovanými súťažami spríjemnili deťom posledný prázdninový deň počas krásneho obecného podujatia Bodka za prázdninami.

14. ročník Hasičského viacboja v krásnom horskom prostredí na úpätí vrchu Čebrať sme zorganizovali začiatkom októbra, kde

naše družstvá mladých hasičov bojovali v konkurencii 25 súťažných družstiev. V tomto roku sme absolvovali aj viaceré súťaže mimo našu obec. Najskôr územné kolo súťaže mladých hasičov a územnú súťaž Dobrovoľných hasičských zborov nášho okresu. Keďže bol postupový rok pre deti a na územnej súťaži naša mládež zvíťazila, postúpila aj na krajské kolo v obci Zbyňov. Okrem toho sme sa zúčastnili mnohých ďalších súťaží, na ktorých sa našim družstvám darilo niekedy viac, inokedy menej.

Za všetku činnosť a vynaloženú námahu sme pre deti v prvom prázdninovom mesiaci pripravili letný hasičský tábor, na ktorom mali možnosť zažiť veľa zážitkov, či už pri splave rieky Váh, ZIP-line a inú zábavu v Čutkovskej doline, krásnu jazdu na historickom vláčiku Korýtko, množstvo súťaží a zábavy, opekačku alebo večernú diskotéku. Dospelí hasiči takisto utužovali svoje vzťahy počas 3-dňového sústredenia v kempu na Liptovskej Mare.

Už tradične hasičský svätý Mikuláš rozdal likavským mladým hasičom svoje dary, poďakoval im za celoročnú činnosť a povzbudil ich do ďalšej aktivity.

Likavskí hasiči nezaháľali ani v oblasti školení pre svoju zásahovú činnosť. Začiatkom roka bolo potrebné absolvovať preventívne lekárske prehliadky, aby si boli istí, či môžu vykonávať túto ťažkú a často aj nebezpečnú činnosť. Výcvik používania autonómnych dýchacích prostriedkov, taktické cvičenie simulovaného požiaru kostola sv. Martina v Martinčeku, alebo špecializovaná odborná

príprava veliteľov a veliteľov družstiev DHZO – všetko prispelo k tomu, aby sme lepšie zvládali zásahy pre ochranu života, zdravia a majetku našich spoluobčanov.

Potreba ostrých výjazdov našej zásahovej jednotky sa tento rok našťastie trochu znížila, ale aj tak sme ako jediný dobrovoľný hasičský zbor obce kategórie A na celom Liptove zasahovali počas roka pri požiaroch, povodniach, spadnutých stromoch, alebo pri odstraňovaní bodavého hmyzu v obci, ale aj mimo nej, dokopy 12-krát.

K pripravenosti na zdarné zvládnutie zásahov patrí aj starostlivosť o hasičskú techniku a hasičskú zbrojnicu. Aby bolo kde zvernú techniku, výzbroj a výstroj garážovať a uskladniť, bolo potrebné vyčistiť a namaľovať strechu, osadili sme nové sneholamy a zrekonštruovali bleskozvody. V garáži hasičskej zbrojnice rekonštruujeme a zveľaďujeme vozidlo Land Rover Defender, ktoré bude takisto slúžiť pre potreby zásahovej činnosti nášho hasičského zboru.

Na prelome posledných dvoch mesiacov tohto roka vykonalo 16 kontrolných skupín opäť po piatich rokoch preventívne protipožiarne kontroly rodinných domov a podnikateľských subjektov v obci.

Za všetku činnosť sa aj touto cestou chcem poďakovať všetkým našim členom za akúkoľvek službu, ktorou prispeli k dobrému fungovaniu nášho dobrovoľného hasičského zboru, aby sme svoju službu konali Bohu na slávu a blížnemu na radosť a pomoc.

Peter Brtko
predseda DHZ Likavka

Keby toho času bolo viac...

Krásne predvianočné čítanie, milí spoluobčania. Ten čas je neúprosný, neberie ohľad na nič a na nikoho a tak môžeme znovu sumarizovať, hodnotiť a plánovať. Veľmi ma ako vedúceho

teší, že rady tanečníkov vo folklórnej skupine sa rozrastajú o mladých tanečníkov aj tanečnice a postupne sa zaraďujú do chodu skupiny nielen na skúškach, ale aj na vystúpeniach. Plnohodnotne dokážu nahradiť nás starších, zadýchanych a ustatých výslúžilcov vo všetkých tanečných i speváckych číslach, za čo ich chválím a zároveň im ďakujem. Už začiatkom roka - 3. januára sme sa všetci, aj s rodinnými príslušníkmi, stretli v klube kultúrneho domu na Novoročnej kapustnici. S potešením musím konštatovať, že priester v klube nám začína byť prítesný, čo tiež svedčí o rozrastajúcej sa "folklórnej" komunite.

No a rýchlo do práce, žiadny čas na oddych neostáva. Príprava ďalšieho ročníka Metenického fašiangu nepočká, nikto to za nás nespraví. Vďaka úsiliu všetkých členov pod taktovkou Jožka Peniaka sa príprava podarila na jednotku a tak sme mohli v sobotu 10. februára privítať v sále kultúrneho domu našich hostí a spoločne pri tanci a dobrej hudbe ukončiť fašiangové obdobie. Nastal pôst, príprava na Veľkonočné sviatky, no my sme akosi poľaviť nemohli. Prišlo pozvanie na krásnu akciu, my sme ho prijali, aj keď termín bol šibeničný. Siedmeho apríla sme v Suchej Hore ukázali lipťovský folklór na Goralскеj nedeli. Tak sa volá ich tradičné podujatie, ktorého my sme sa stali súčasťou. Sála bola preplnená, diváci milí, žičliví, potlesk neskutočný. Naozaj sme sa cítili ako medzi svojimi.

Podme však postupne ďalej. Život folkloristu nie je ľahký. Je o tvrdej drine, o odriekaní, neraz o bolesti, ktorá sa zvyšuje očas skúšok, no zázračne mizne počas vystúpenia. Ohodnotením pre nás je potlesk spokojného diváka. Čím je divákov viac a potlesk je mohutnejší, tým sme my spokojnejší. A kde môže byť divákov viac, ako na folklórnym festivale. Keď máte v hľadisku tri, štyri, päťtisíc ľudí a ešte k tomu pekné počasie, tak vtedy folklorista prežíva to, čo športovec na vrcholovom podujatí. Najväčším sviatkom folklóru na Slovensku sú festivaly vo Východnej a v

Detve. No a teraz pozor, pri všetkej skromnosti, nám sa ako jedinému kolektívu z Liptova podarilo na tohtoročných Folklórnych slávnostiach pod Poľanou v Detve vystúpiť

na tanečné pódium dokonca dvakrát. V sobotu, 13. júla, sme sa vo večernom programe s názvom Družstevníci v réžii našej rodáčky Adky Jágerovej predviedli s pásmom Doplatky, na druhý deň, v nedeľnom galaprograme, sme účinkovali s tancom "Faktorský" v programe „Sviatok na Detve“ v réžii pána Igora Kovačoviča. Ustatiť po dvojdňovke, no myslím, že všetci spokojní, sme sa v nedeľu večer zdraví vrátili ku svojim rodinám do svojich domovov, aby sme počas prázdnin mohli čo najviac voľného času venovať svoj-

im blízkym. Po krátkom oddychu, veru ešte prázdniny ani riadne neodznegli, sme ôsmeho septembra účinkovali v programe "Zóšyp" v múzeu Liptovskej dediny v Pribyline spolu s ostatnými lipťovskými folklórnymi skupinami. Pomaly sa blížiac ku koncu roka sme ešte oprášili staršie piesne a prevetrali harmoniky v centre sociálnych služieb - domove dôchodcov v Likavke. Tá neskrývaná radosť v očiach ľudí odkázaných na pomoc v tomto zariadení a ich vďačnosť...to je ten zdravý doping pre nás všetkých, ktorí sme tam nemuseli ostať, no neradi sme sa s nimi lúčili. Som rád, že ešte neviem, ako to tam funguje, no myslím

si, že takéto na organizáciu nenáročné akcie, by sme mohli pre tých vďačných ľudí robiť aj častejšie, nielen v mesiaci, ku ktorému pripisujeme prívlastok „mesiac úcty k starším“. Podme ešte ďalej, aby sme len tak nekecali, aj Likavka sa už pridala medzi obce, ktoré ponúkajú svojim obyvateľom možnosť zažiť v

zimmom období čaro pravej, nefalšovanej zabijačky. Už druhýkrát sme sa na tejto akcii zúčastnili aj my, členovia Folklórnej skupiny Likava a dúfam, že aj našim vystúpením sme aspoň troška prispeli k jej vydatrenému priebehu. Nám to nejakto neprislúcha hodnotiť, no myslím, že táto partia okolo Jožka Nemčeka znovu odvedla svoju prácu na jednotku, o čom svedčia aj

všetky rozpredané výrobky a spokojnosť zvyšujúceho sa počtu návštevníkov. A máme december, predzvesť blížiaceho sa záveru tohto roku, mesiac najkrajších sviatkov v roku - Vianoc. Nerád by som bol, aby to bolo len o nákupoch, preto som prijal pozvanie do susedného Liptovského Mikuláša, kde sa naša omladina zúčastní na adventnom koncerte s pásmom Betlehemci a týmto vystúpením ukončíme tohtoročné úspešné účinkovanie folklórnej skupiny. Možno sa niekomu bude zdať tento sumár akcií prikrátky, no my sme ešte popri tom stihli absolvovať niekoľko svadiieb, kde sme začepčili nevesty, v mikulášskom kultúrnom stredisku niektorí naši členovia absolvovali u profesionálnych lektorov tanečné školenie, takisto niektorí členovia našej hudobnej zložky školenie pre muzikantov. No a skúšky. Prakticky každý piatok, každý v rámci svojich možností. Samozrejme, berieme ohľad na zamest-

ovania, školy, choroby, ale každý sa snaží, za čo Vám všetkým, moji milí kolegovia a kolegyně, patrí moje úprimné poďakovanie.

Čo na záver? Azda len, aby sme boli zdraví. Čaká nás rok 2025, pre nás členov folklórnej skupiny taký jubilejný. Chystáme sa oslaviť, pripomenúť si 25. výročie založenia folklórnej skupiny. Plány do budúcnosti sú. Ak bude zdravie, tak bude všetko. Možno len, keby deň mal 25. hodín, aby toho času bolo viac. Želám Vám krásne sviatky a do ďalšieho roku všetko len to najlepšie.

Ján Mudička ml.

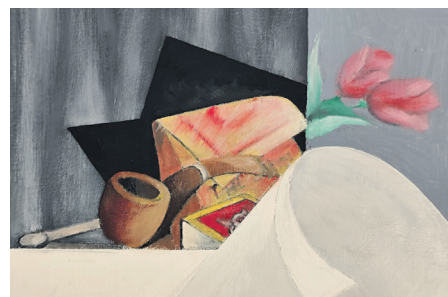
Ján Havrila, maliar, ktorý počúval srdcom

Od 6. septembra do 17. novembra 2024 mala možnosť široká verejnosť zhliaďnúť v Oravskej galérii v Dolnom Kubíne autorskú výstavu akademického maliara Jána Havrila, pod názvom „Chvála pomalosti“. Obsahom tejto výstavy bol výber diel, ktoré boli prierezom autorových najdôležitejších smerovaní skorších období. Akademický maliar Ján Havrila, žil a tvoril v Likavke a celý svoj život žil s umením. Preto patrí, aby sme si jeho charizmatickú, tvorivú osobnosť pripomenuli a venovali pozornosť dielam, ktoré tu pre nás zanechal.

Narodil sa 3. júna 1933 v Brezovici na Orave. Ako sedemročný ochorel na zápal mozgových blán, pričom sa mu porušili sluchové centrá. Základné vzdelanie získal v Ústave pre nepočujúcich v Kremnici. V r. 1949 – 1952 študoval na Odbornej škole odevnej v Kremnici. Chcel sa venovať inej oblasti, ktorá ho viac zaujímala a tak v r. 1952 – 1956 študoval na Strednej škole umeleckého priemyslu v Bratislave. Po jej ukončení pokračoval úspešne v štúdiu na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave u prof. Jána Mudrocha a prof. Petra Matejku na odbore kompozície figurálnej maľby. Bol prvým študentom VŠVU, ktorý v tých rokoch vystudoval so sluchovým postihnutím. V treťom ročníku na vysokej škole sa oženil so svojou manželkou Oľiviou rod. Hatalovou, ktorá pochádzala z Likavky a prekonala tú istú chorobu. Spoločné manželstvo prežili v Likavke so svojimi dvoma dcérami Beatou a Silviou a rodinou. Niekoľko rokov pracoval ako výtvarník a návrhár v Texicome - bývalých textilných závodoch v Ružomberku.

Navštívil viacero metropol Európy – Paríž, Viedeň, Leningrad, Moskvu, Düsseldorf, Krakov, Budapešť, Drážďany, Berlín, Londýn a iné.

Vo svojej tvorbe sa venoval komornej maľbe a monumentálnej tvorbe, viaceré jeho diela sú umiestnené v Slovenskej národnej galérii v Bratislave a ďalších slovenských galériách a tiež v Prahe. V r. 1990 – 2004 realizoval vitráže pre sakrálne objekty na Slovensku. Jeho prvá vitráž bola realizovaná v Brezovi-

ci, ďalej v Trstenej, Medzibrodí nad Oravou, Lomnej, Suchej hore, Dolnom Kubíne, Oravskej Polhore, v Žiline a iné nespomenuté. Sú to veľké kostoly, vitráže na ich oknách si žiadali naozaj veľmi veľa práce. Jednou z posledných jeho individuálnych výstav bola jeho autorská výstava v rámci 4. Medzinárodného festivalu kultúry nepočujúcich sv. Františka v Nitre /r. 2006/. Tu bol ako jediný umelec ocenený Mimoriadnou cenou sv. Františka Saleského.

Nie každý vie, že niektoré jeho diela vytvoril aj v našej obci, ako napr. reliéfy sv. Juraja a Panny Márie na čelnej strane chrámovej lode vo farskom kostole, reliéf postáv na fasáde Kultúrneho domu, intarziu na poschodí Kultúrneho domu v Likavke. Tiež návrh erbú obce Likavka a návrh znaku folklórneho festivalu v Likavke je jeho umeleckou prácou. Po dlhej a ťažkej chorobe odišiel do umeleckého neba 19. decembra 2009.

S jeho tvorbou sa môžete stretnúť v dome Márie Medveckej v Tvrdošíne v mesiacoch jún, júl, august v novom roku 2025. Srdečne ste všetci vítaní.

Pokračovateľka generácie Havrilovcov - dcéra Silvia Fábryová

Vzťah k umeniu a výtvarné cítenie zdedila po svojom otcovi aj jeho druhorodená dcéra Silvia, ktorá už niekoľko rokov vzdeláva a s láskou k umeniu odovzdáva svoje výtvarné zručnosti a schopnosti svojim žiakom v umeleckej škole na elokovanom pracovisku v ZŠ s MŠ Likavka. Od svojich rodičov, ktorí jej boli obaja vzorom pokračuje v zachovaní umeleckej tradície. Okrem pedagogickej činnosti sa venuje svojim záľubám, medzi ktoré patrí aj kreslenie a písanie do Likavskej pamätnej knihy.

Stretnutie po 62 rokoch

V roku 1962 bola otvorená nová Základná škola v Likavke. V tomto roku do nej nastúpilo celkom 835 žiakov, z toho 416 žiakov na I. stupni a 419 žiakov na II. stupni. Podľa evidencie išlo o najvyšší počet žiakov za celé obdobie až k dnešnému dňu. Počet žiakov navštevujúcich základnú školu ovplyvnili aj žiaci z okolitých dedín a to z Martinčeka, Valaskej Dubovej a Komjatnej. Keďže roky pribúdajú, rozhodli sme sa po 62 rokoch, odkedy sme nastúpili do novo otvorenej školy ako žiaci 9. ročníka z tried 9.A, 9.B a 9.C. V tom čase bol riaditeľom školy Mikuláš Kšeňák a triedny učiteľ Veronika Jurkovičová, Pavol Zákufanský a Ján Lacko. Z učiteľov prijala pozvanie aj pani učiteľka Zuzana Martonová.

Dňa 25.9.2024 i za podpory súčasného riaditeľa školy Mgr. Ľuboša Birtusa

sme sa stretli v jej areáli, kde sme sa pofotili a prihovril sa k nám aj sám pán riaditeľ.

Potom nasledovalo stretnutie v zasadačke požiarnej zbrojnice, kde bolo pre nás zabezpečené obedné menu s prípitkom a zákusky, ktoré pripravil vrátane obsluhy kolektív pracovníkov Bc. Martina Mičana, zhodou okolností synom našej spolužiačky Violky r. Jarabákovovej.

Tohoto stretnutia sa zúčastnil a prihovril sa aj starosta obce Likavka Ing. Marián Javorka, zhodou okolností taktiež syn našej spolužiačky Anky r. Novákovej.

Poďakovanie patrí aj predsedovi Dobrovoľného hasičského zboru v Likavke Mgr. Petrovi Brtkovi za poskytnuté priestory v požiarnej zbrojnici.

Na úvod príhovoru sme si uttili spomienku na tých, ktorí už nie sú medzi nami a to minútu ticha a krátkou modlitbou.

Zabezpečiť účasť všetkých prítomných žiakov a žiačok bolo náročné, o to sa postarali Ing. Miroslav Lastič, Mikuláš Šupák, Ing. Peter Pavlík a pripojili sa spolužiačky Eva Bakošová r. Javorková i Marta Bystričanová r. Trepánová. Snaha bola zaistiť čo najväčší počet bývalých spolužiakov na toto stretnutie. Svoju účasť potvrdilo cca viac ako 40 z nich. No v konečnom zrátaní niektorí sa hlavne zo zdravotných dôvodov nemohli zúčastniť a tak celkový počet zúčastnených bol 39.

Kladného ohodnotenia sa dočkali aj tí, ktorí toto stretnutie zabezpečovali. Za všetkých prítomných to predniesla Anka Javorková. Na záver len toľko, že máme všetci radosť a spokojnosť s týmto stretnutím. Vďaka.

Ing. Miroslav Lastič

Na sociálnej sieti ju poznáme pod menom „Maľované Fľaše“, jej vlastné meno znie Adriana Beliszová

jujem s novými výzvami. K maľovaniu fliaš ma priviedla moja dcéra Jazmínka, ktorá sa venovala tejto záľube už od svojich 13 rokov. Moja dcéra ma posunula vpred a správne ma nakopla. Prebrala som maľovanie fliaš po nej. Už sa tomu venujem 5 rokov. Niečo ma priučila dcéra, ale každý si musí nájsť to svoje, svoju techniku a všetko, čo mu ide najlepšie. Čiže som sa to naučila svojím chcením len a len sama, nik mi nepomáhal. Skúšala som rôzne techniky a nakoniec som si vymyslela kombinovanú techniku zo samotvrdnúcej hmoty, ktorú si vyrábam sama a aplikujem rôzne ornamenty a tvary na fľašu spolu s farbami.

Prečo ťa to naplňa? Koľko si už vytvorila takých darčiekov?

Pri tvorbe a vytváraní rôznych tém na fľašu podľa jej tvaru sa cítim uvoľnene a relaxačne. Hlavne som rada, že účel je potešiť obdarovaného na mieru. Preto musím nie-

Dovoľte mi, aby som vám predstavila človeka, ktorý rád tvorí srdcom a naplňa ho láska k umeniu, má šikovné ruky, veľké srdce a veľký talent. Aby sme ju mohli predstaviť, položili sme jej niekoľko otázok, na ktoré nám rada odpovedala.

Adrianka, ako si sa dostala na k umeniu, kto ťa k tomu viedol a čomu sa venuješ?

Prajem všetkým čitateľom obľúbeného obecného periodika Likavan hlavne krásne vianočné sviatky, ktoré prežité v kruhu najbližších a najmilších, prajem všetkým veľa rodinnej pohody a všetko len to dobré.

Dovoľte mi, aby som sa vám v krátkosti predstavila. Volám sa Adriana Beliszová rodená Lalková, bývam pri kostole. Venovať sa maľovaniu ma naplňa, je to môj relax a veľké hobby. Prečo sa venujem práve maľovaniu fliaš? Najprv som piekla medovníčky, boli chutné a nádherne vyzdobené, zúčastňovala som sa aj na rôznych jarmokoch, kde som predvádzala zdobenie medovníkov, v Likavke som tiež každoročne, keď sa robili vianočné trhy pred obecným úradom nikdy nechýbala. Medovníčkom som sa venovala 17 rokov, potom prišiel Covid-19 a všetko mi stopol. Prišiel čas, aby som sa začala venovať niečomu inému. Chuť je, talent tiež a rada bo-

čo vedieť o človeku, ktorý dostane darček, aby som sa vedela vcítiť do jeho pocitov, záľub a verím, že sa mi to vždy podarilo. Nie je to o maľovaní tých istých fliaš, za každým je to iné. Iný človek, iná flaša. Každý darček je svojim spôsobom jedinečný, pretože vystihuje oslávenca, jeho záľuby a všetko čo má rád - to vystihuje flaša oslávenca. Prvé dva roky som si viedla presnú evidenciu svojich výrobkov a všetko som nadšene fotila na pamiatku, no dnes už moje úložisko na google nemá kapacitu a ani sa mi nezdá, že je to potrebné si to všetko fotiť a viesť evidenciu, nie som štatista, a nie je ani kedy.

Stalo sa ti, že si vyrobila dva rovnaké darčeky?

Nie, každý človek je iný, každý má rád niečo iné, každý je iná osobnosť, každý ma iné záľuby. Preto sa nedá použiť ako v pásovej fabrickej výrobe 5 tých istých vzorov, toto je ručná práca šitá na každého úplne osobne, podľa jeho záľub a osobných črtov povahy. Rada to robím a mojou odmenou je hlavne, že sa to ľuďom páči, že mám pre koho tvoriť, za čo im všetkým veľmi pekne ďakujem.

Čomu sa ešte venuješ okrem maľovania fliaš?

Okrem maľovania fliaš sa venujem aj maľovaniu mandál a to technikou sypania piesku na plátno. Čo je vlastne mandala? Mandala je v skratke harmonické spojenie kruhu a štvorca, kde kruh je symbolom neba transcencie vonkajších síl a nekonečna, pričom štvorec predstavuje vnútorné sily, to čo je spojené s človekom a zemou. Oba obrazce sú spojené s centrálnym bodom, ktorý je zároveň počiatkom i koncom celého systému. Mandala je obraz tvorený do kruhu. Každá kultúra má svoje mandalové formy, poznáme indiánske mandaly, kresťanské mandaly, budhistické, tibetské, egyptské, grécke, indické, keltské, slovanské, staroveké, proste je ich veľa.

Akú funkciu má mandala pre život človeka?

Mandala má dokázateľný vplyv na psychiku človeka. Momentálne sú veľmi zaujímavé pre vedecký výskum, modernú architektúru a dizajnu. Mandaly sa sypali z farebných pieskov a následne boli zmietnuté. Majú poukázať, že všetko je pomínutelné.

Akú techniku používaš pri svojej tvorbe?

Mandaly tvorím sypaním pieskov, ktoré si farbím sama a aplikujem na plátno. Je to veľmi zdĺhavý proces, ktorý vyžaduje veľ-

mi veľkú trpezlivosť a veľmi veľa času na vytvorenie jednej mandaly. Niektorú mandalu tvorím aj niekoľko týždňov. Na tvorenie mandál som sa zúčastnila školenia v Nitre. Niečo som si musela načítať, aby som porozumela mandalám, nie je to len, akú si farbu dotýčny vyberie, ale je to o jeho osobnostim, o jeho farbách podľa jeho harmónie, podľa toho, čo z neho vyžaruje.

Kam už sa dostali tvoje mandaly?

Moje mandaly skrášľujú ne jeden domov, robila som zákazky do Nemecka, Švajčiarska, Rumunska, a samozrejme u nás na Slovensku.

Čo povedať na záver?

Napĺňa ma moje tvorenie, tvoriť pre ľudí a robiť im radosť to je cieľom môjho umenia, posúva ma to vpred. Som šťastná, ak sa moje diela páčia a ľudia prejavujú o moje tvorivé práce záujem. Moju tvorbu si môžete pozrieť na týchto adresách:

Facebook: Maľované Flaše
Instagram: Maľované Flaše
the_best_sand_mandala
medovniky_adriana

Ďakujem vám všetkým za priazeň.

Miroslava Raksová

Mojou záľubou je kôň

Volám sa Michal Kubala, mám 19 rokov a už od útleho veku ma bavila práca so zvieratami. Od malička som pomáhal otcovi so senom a so všetkým čo bolo treba. Vždy sa mi páčili kone a tak sa mi splnil sen. Už tri roky mám svojho koňa. Koňa som kúpil 3. októbra 2021 keď mal 6 mesiacov od chovateľa Dušana Pavlíka z Martinčeka, ktorý ma naučil všetko. Ja som koňa nemal nikdy a pán Pavlík ma

naučil všetko od základu, za čo som mu veľmi vďačný. S pánom Pavlíkom sme v neustálom kontakte a snažíme si pomáhať navzájom. Spolupracujem aj so svojim budúcim švagrom, ktorý má taktiež dva ťažné kone a živý sa pracou v lese sťahovaním dreva. Vždy mi je nápomocný. Chodíme ľuďom orať záhrady a máme koňa aj pre svoje potreby na zväžanie sena a iného. Koňa mám nielen na prácu, ale aj na zábavu. Máme záujem vozit ľudí v okolí Hradu Likava, v našej dedine aj v susednom Martinčeku na koči ťahanom koňom. Keďže máme aj koč, treba to využiť. Tento rok som mal možnosť zúčastniť sa obecnej ak-

cie Mikuláš a tak som rád, že som mohol privieť Mikuláša aj s jeho pomocníkmi. Taktiež ponúkame možnosť odvozu mladomanželov. Radi sa zúčastníme rôznych kultúrnych akcií, na ktoré by sme radi prišli. Vždy ma bavila aj práca v zdravotníctve, preto som sa rozhodol študovať na zdravotníckej škole a momentálne pracujem ako zubný asistent. Práca ma baví, no nikdy sa to nevyrovná nad moje koníčky.

Michal Kubala

Život detí a mládeže v eRku Likavka

eRko v Likavke sa v posledných mesiacoch stalo dejiskom viacerých podujatí, ktoré priniesli deťom a mládeži nielen radosť, ale aj príležitosť spoznávať hodnoty, čnosti a príbehy, ktoré nás môžu inšpirovať v každodennom živote.

Stretnutia s postavami zo Starého zákona

Na pravidelných detských stretnutiach sme sa spoločne vydali na cestu do dávnych čias Starého zákona. Deti mali možnosť zoznámiť sa s hrdinami Biblie a diskutovali o ich vlastnostiach – od odvahy a poslušnosti až

po pokoru a vytrvalosť. Prostredníctvom príbehov sme deťom ukázali, ako tieto vlastnosti môžu pretaviť do svojho každodenného života. Nechýbali ani kreatívne aktivity, pri ktorých deti mohli príbehy oživiť vlastnými rukami.

Veselý karneval plný fantázie

Súčasťou pestrého programu bol aj detský karneval, ktorý sa niesol v znamení kreativity, smiechu a dobrej nálady. Deti prišli v originálnych maskách. Karneval bol doplnený hrami, tancom a občerstvením. Tento deň

bol krásnym pripomenutím, že spoločné chvíle radosti a pohody sú nenahraditeľné.

Superhrdinovia v letnom tábore

Letný tábor sa niesol v duchu superhrdinov, ktorí potrebovali pomoc detí, aby sa zbavili svojich „zlých vlastností“. Tábor bol nielen plný dobrodružstiev, ale aj poučný – deti si cez zábavné aktivity a hry osvojili dôležité čnosti ako odvaha, miernosť, vytrvalosť, spravodlivosť a rozvážnosť. Medzi nezabudnuteľné momenty patrila návšteva Važeckej jaskyne, ktorá deťom priblížila krásy slovenskej prírody a nočná hra, kde malí superhrdinovia pomáhali chytiť mimozemšťanov. Tábor bol pre deti nielen oddychom, ale aj priestorom na upevnenie priateľstiev a rastu v hodnotách.

Jesenná víkendovka v Lúčkach

V októbri sme pre deti pripravili nezabudnuteľnú víkendovku v malebnej obci Lúčky pri Ružomberku. Tento víkend bol plný objavovania prírody a miestnych krás. Deti sa prešli po známych lavičkách, a spoznali históriu i význam týchto jedinečných miest. Vrcholom programu bola nočná hra pri miestnom vodopáde, ktorá priniesla veľa adrenalínu a zábavy. Deti sa učili tímovej spolupráci a odvahe v prostredí, ktoré im priblížilo čaro Lúčok a ich okolia.

Koledovanie „Dobrá novina“

Srdečne pozývame všetkých obyvateľov na tradičné koledovanie Dobrá novina, ktoré organizuje eRko. Uskutoční sa 25. decembra 2024, kedy malí koledníci navštívia vaše domovy s radostnou správou o narodení Krista, sprevádzanou piesňami a vinšami. Výťažok z tejto akcie poputuje na pomoc núdzným, pričom spolu podporíme projekty, ktoré zlepšujú životné podmienky ľudí v rozvojových krajinách.

Piatkové stretná pre nástročných

Každý druhý piatok po svätej omši sa stretávame s mladými vo veku „-nást“ na pravidelných stretnákoch. Ich hlavným cieľom je budovanie spoločenstva, ktoré bude mladých sprevádzať aj po opustení detského veku. Chceme, aby sa cítili ako súčasť živého spoločenstva a aby si ho vážili aj v dospelosti – možno sa z nich stanú budúci animátori. Stretná sú preto úzko prepojené so svätou omšou, ktorá je duchovným základom týchto stretnutí. Spoločne diskutujeme, hráme sa a prehlbujeme vzájomné vzťahy, pričom ich motivujeme, aby rástli nielen vo viere, ale aj v osobných hodnotách.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa na organizovaní týchto podujatí podieľali, či už ako dobrovoľníci, podporovatelia, alebo účastníci. Vaša snaha robí z eRka v Likavke miesto, kde deti a mládež rastú nielen vo vedomostiach a schopnostiach, ale aj v láske k blízkym a Bohu.

*Daniela Tuková Krížová
– zodpovedná osoba za eRko v Likavke*

ZO Slovenského zväzu chovateľov Likavka pracuje už 61 rokov

Vážení čitatelia a chovatelia drobných zvierat. Naša organizácia vznikla v roku 1963 a pracuje dodnes. Zakladateľom a predsedom bol p. Emil Mrekaj. Vtedy mala organizácia 38 členov. Po roku 1989, keď nastal v chovateľstve útlm, sa členská základňa zúžila na 25 členov. Je to dnes jediná základná organizácia slovenského zväzu chovateľov v okrese Ružomberok, ktorá združuje všetkých chovateľov dolného Liptova. ZO Likavka má ku dnešnému dňu 27 členov, ktorí sa pre-

vážne zaoberajú chovom králikov a hydiny. Spolok a jeho chovatelia sú známi širokej chovateľskej verejnosti Slovenska. Vystavujú svoje zvieratá na oblastných výstavách a na Celoštátnych výstavách Slovenska v Nitre. Tu sa umiestňujú na popredných miestach a získavajú titul Šampión Slovenska, Majster Slovenskej republiky. Sú to ceny za ich chovateľskú profesionalitu. Každý rok ZO Likavka organizuje výstavu králikov v chovateľskom dome Likavka. Tento rok bude vý-

stava pre priaznivcov a chovateľov 14.12.2024 v Likavke. Tu je možnosť si zakúpiť plemenné zviera do ďalšieho chovu. Privítame každého nového člena, ktorý má záujem chovať drobné zvieratá, králiky, hydinu alebo holubov. Všetkých srdečne na túto zimnú výstavu pozývame.

*Peter Chlepko
predseda*

Mikuláš v našej obci rozdal 1115 mikulášskych balíčkov

Zanechali však po sebe taký veľký majetok, že Mikuláš sa nemusel báť o svoje živobytie. On sa však všetkého vzdal a venoval majetok chudobným. Ako 19 ročný sa stal kňazom, neskôr biskupom. Bol veľkým diplomatom a neraz uprednostnil milosť pred tvrdým zákonom, vďaka čomu pomohol mnohým ľuďom v núdzi. Aj preto je práve Svätý Mikuláš jednou z najobľúbenejších postáv nielen pre kresťanov. Aj keď nie je známy presný dátum

úmrtia Sv. Mikuláša, vieme, že zomrel 6. decembra. Tento deň bol zároveň vyhlásený za sviatok. Keďže Mikuláš je už niekoľko storočí považovaný za patróna detí, je tento cirkevný sviatok výnimočný najmä pre nich. Na Slovensku si deti v predvečer sviatku Svätý Mikuláša vložia do okna umytú čižmičku, do ktorej im Mikuláš nadelí sladké darčeky či iné drobnosti.

Miroslava Raksová

Na sviatok svätého Mikuláša sa tešia malí aj veľkí, deti aj dospelí. Každého z nás poteší, ak nás niekto obdaruje a darčekom nám vyčarí úsmev na tvári. Mikuláš je najočakávanejší a najradostnejší sviatok pre malých aj veľkých, je predzvestou blížiacich sa vianočných sviatkov. Mikuláš v našej obci prišiel pred obecný úrad, do obecnej knižnice, navštívil aj deti z hasičského krúžku, nezabudol ani na deti zo základnej a materskej školy a nezabudol ani na obyvateľov v zariadeniach sociálnych služieb, ani na deti z detského domova.

Kto bol svätý Mikuláš?

Svätý Mikuláš pochádza až z ďalekého Turecka. Narodil sa v bohatej rodine starším rodičom, ktorí dlho nemohli mať dieťa. Od malička bol veľmi štedrý a povestný svojou dobročinnosťou. Svätému Mikulášovi zomreli rodičia, keď bol ešte veľmi mladý.

Mikuláš v zariadeniach sociálnych služieb

Obec Likavka, Komisia sociálnych vecí v Likavke v spolupráci so zariadeniami sociálnych služieb Likava – centrum sociálnych služieb a Senires Likavka pripravili návštevu Mikuláša pre všetkých 300 klientov týchto zariadení. Mikuláš si tento rok pozval aj ďalších pomocníkov a to dvoch Mikulášov, anjeličkov a čerta, aby spolu odovzdali mikulášsky balíček každému jednému obyvateľovi, či už v spoločenskej sále, kde deti so svojimi pedagógmi z Detského folklórneho súboru Likava pre nich pripravili aj ďalšie darčeky v podobe hudby, piesní a tancov, alebo priamo pri ich lôžkach. Prijemné odopoludnie, ktoré vyčarilo úsmev a spokojnosť na tvárach obdarovaných obyvateľov zaria-

dení sociálnych služieb boli najkrajšou odmenou pre všetkých, ktorí sa podieľali na realizácii podujatia.

Mgr. Irena Marošová

Adventný koncert

V utorok 10. decembra 2024 sa sálou Kultúrneho domu v Likavke rozozvučali melódie Adventného koncertu pod záštitou Obce Likavka, ZŠ s MŠ Likavka, Súkromnej základnej umeleckej školy Jánoš a Komisie sociálnych vecí pri OZ Likavka. V doobedňajších hodinách si prišli na svoje žiaci a pedagógovia zo ZŠ a MŠ Likavka a poobede aj široká verejnosť. Vianoce sú sviatkom pokoja, rodiny a očakávania. V tomto duchu sa niesol aj Adventný koncert, ktorý priniesol poslucháčom rôzne melódie a tance vo vianočnej atmosfére, spojené aj s ľudovou tradíciou, ktorá dotvárala celkové čaro danej chvíle. Žiaci

z Likavky a Martinčeka predviedli svoju lásku k umeniu na rôznych hudobných nástrojoch. Poslucháči si mohli vypočuť hru na klavír, sopránovej, altovej a tenorovej zobcovej flaute, gitare, priečnej flaute, či spev krásnych skladieb. Zazneli vianočné skladby ako Adeste fideles, Spí maďona s dieťaťom, Tri oriešky pre Popolušku, či známe koledy ako Rolničky, Pásli ovce valasi či Dobrý pastier. Hudobníkov pripravili na vystúpenie učiteľka zo SZUŠ Jánoš. Atmosféru doplnili deti z MŠ Likavka, ktoré predviedli pásmo detských ľudových hier a tancov a previedli nás aj obdobím od sv. Ondreja do Vianoc. Súčasťou koncertu bol aj vianočný jarmoček žiakov SZUŠ Jánoš a výstava výtvarných diel týchto šikovných detí. Pred záverom koncertu zaznela spoločná skladba

Dobro v nás, ktorá poukázala na nádej Vianoc, ktorá k nám prichádza v tento zázračný čas. Posledné minúty patrili chvíli, kedy sa všetci účinkujúci spojili s publikom a spoločne s pánom riaditeľom Ľubošom Birtusom, ktorý ich doprevádzal na akordeóne sa sálou rozozvučali známe koledy Šťastie, zdravie, pokoj svätý a Dobrý pastier sa narodil. Koncert bol venovaný naozaj všetkým. Niesol v sebe posolstvo lásky, spokojnosti a pokoja pre všetkých, pretože „Skutočná krása hudby je v tom, že spája ľudí. Nesie posolstvo a my, hudobníci, sme poslovia.“ (Roy Ayers).

*Mgr. Terézia Timková
učiteľka SZUŠ Jánoš*

Predvianočný čas v materskej škole

Tak, ako sa všetci ľudia pripravujú na príchod Vianoc, rovnako nezaháľali ani naše deti z Materskej školy v Likavke. Usilovne

pracovali, aby svojou detskou radosťou potešili srdcia nás ostatných. Deti tretej triedy materskej školy, ktoré navštevujú folklórny krúžok, vytvorili pod vedením pani učiteľiek, niekoľko scénok, tancov a hier, ktorými sa pokúšali svojou detskou radosťou sprítomniť zvyky a tradície predvianočného obdobia. Svoje vystúpenie predviedli na „Adventnom koncerte“, ktorý

pripravila Základná umelecká škola Jánoš v spolupráci s materskou školou a Komisiou sociálnych vecí pri OZ v Likavke. Naši najstarší škôlkari sa predstavili v dvoch pásmach. „Detskými ľudovými hrami a tancami“ roztľieskali celú sálu kultúrneho domu a hudobnou scénkou „Od Ondreja do Vianoc“ si pripomenuli zvyky a tradície našich predkov v predvianočnom období.

Na Ondreja triasli plotmi a nezabudli ani na svätú Luciu, pretože dievčatá povymetali pierkami všetky kúty a chlapci ich pritom sledovali cez drevený stolček. A ako sa patrí, svoje predvianočné vystúpenie zakončili krásnymi vinšmi a práním všetkého dobrého.

Keďže Materská škola v Likavke myslí aj na našich starkých, nechceli sme ich v predvianočnom období obísť. Krásne detské srdiečka našich škôlkarov potešili svojimi tancami, spevom, hrami a napečenými medovníčkami aj obyvatelov Centra sociálnych služieb v Likavke. Ich šťastný

úsmev a radosť v očiach boli pre nás nielen najväčším poďakovaním, ale aj prísľub, že sa k nim opäť vrátíme.

*Mgr. Zuzana Mudičková
Materská škola Likavka*

Likavská obecná zabíjačka

Na sklonku jesene, keď už zima začala predstavovať svoju krásu prvými mrazmi a poletujúcimi bielymi vločkami, sa naša dedinka ozývala netradičným ruchom...

Preniesli sme sa v čase, pár rôčkov dozadu a prežívali sme atmosféru pravých tradičných dedinských jarmokov, kde naši predkovia ponúkali a predávali svoje vlastnoručne vyrobené výrobky. Všade navôkol sa šírila vôňa medovníkov, hriateho, klobások, bolo počuť známe: „kúpte si klobásky, ponúkame jaterničky, okoštujte výborné škvarky, bravčové údené mäsko, slaninka...“ a v pozadí tohto všetkého šumu sa niesli tóny ľudových piesní.

Komisia pre školstvo, kultúru, šport a voľnočasové aktivity pri OZ Likavka a Obec Likavka usporiadali dňa 23. novembra 2024 v areáli OŠK Likavka „Obecnú zabíjačku s remeselným jarmokom“. Samotnému podujatiu predchádzali dni plné príprav, kedy mnohí dobrovoľníci obetavo, usilovne a za sychravého počasia spracovávali mäso a pripravovali zabíjačkové špeciality (klobásky, jaternice, škvarky, tlačenkú, slaninu...). Neraz im krehli ruky a nad parou z kotlov si ohrievali zamrznuté prsty. No neúnavne a s radosťou krájali, mleli, miešali, plnili, údili a dochucovali podľa receptúr starých otcov a mám.

Obecná zabíjačka bola spojená s remeselným jarmokom, do ktorého sa zapojili remeselníci

z našej obce i okolia. V drevených stánkoch predávali svoje výrobky a dotvárali pravú jarmočnú náladu. O zabíjačkovú kapustnicu a tradičnú zabíjačkovú polievku „obar“ sa postarali poľovníci PZ Choč Likavka a chutné výpečky kuchtili likavskí hokejbalisti. Komisia pre školstvo, kultúru, šport a voľnočasové aktivity pri OZ Likavka ponúkala okrem spomínaných zabíjačkových špecialít a výrobkov aj zabíjačkový tanier, ktorý sa pripravoval priamo pred návštevníkmi. Takto mohli na jarmoku okoštovať a občerstviť sa pečeným mäsom, klobáskou a jaternicou. Dobrovoľníci roznášali pomedzi ľudí chlieb s domácou masťou, cibuľkou a čaj. V chladnom počasí dobre padlo hriato so slaninkou a horúci punč. O varené víno a čaj pre deti sa postarali členovia ZRS pri ZŠ s MŠ Likavka.

Atmosféru celého podujatia spríjemnil kultúrny program Dedinskej folklórnej skupiny Likava a hudobný zážitok priniesli skupiny Heli-

gon Plus a Ľudová Hudba. Samozrejme nechýbala ani bohatá tombola s prvou víťaznou cenou – polovicou prasiatka. Veľmi nás potešila hojná účasť návštevníkov. Dúfame, že sa cítili dobre a o rok sa opäť stretneme. Dovoľte mi v závere aj touto cestou v mene p. Jozefa Nemčeka, predsedu Komisie pre školstvo, kultúru, šport a voľnočasové aktivity, a vo svojom mene povedať veľké ĎAKUJEM všetkým dobrovoľníkom za ich obetavú prácu a pomoc pri príprave výrobkov, ale i samotnej akcie, sponzorom za ich príspevky a dary do tomboly, folkloristom a hudobníkom za ich krásny kultúrny program a umelecký zážitok, a v neposlednom rade všetkým členom komisie za ich obetavú a nezištnú prácu, spolupatričnosť, ohotu a vzájomnú spoluprácu.

*PaedDr. Renáta Mudičková
člen Komisie pre školstvo, kultúru, šport
a voľnočasové aktivity*

Likavskí ĽadoBorci otvorili tretiu sezónu

Dobrý deň,

volám sa Ján Škuta a patríam ku Likavským ĽadoBorcim od založenia klubu. Tému do novin som zvolil tohtoročnú, už je to v poradi tretia sezóna čo sa snažíme rozširovať, zveľaďovať a starať o Kramariská, takzvané naše Rozprávkovo. Tento rok sme sa rozhodli rozšíriť Rozprávkovo okolo nádrže, keďže ĽadoBorcovačka mala až 135 návštevníkov, čo nás prinútilo zamyslieť sa nad tým, aby sa pripravilo ešte viac miesta nielen pre otužilcov, ale aj pre dobrých ľudí, ktorí si to chodia užívať. Na druhej strane mi nedá spomenúť aj tých, čo majú zlé úmysly, a ktorých sa vyskytuje v poslednom roku naozaj veľa. Nachádzame škody a spálené užitocné materiály, preto by som rád poposil - vážme si miesta v našej krásnej obci a neničme ich! Vráťim sa naspäť ku téme rozšírenia Kramarisk. Mnoho z vás si všimlo ešte pred rokom istú húšťavu kríkov, ktorú nešlo prehliadnuť. Nápad mala naša kolegyňa Katka, odstrániť a sústrediť sa na sedenie, a tu už nastúpila naša chlpská sila. Brigáda sa konala koncom mája, začiatkom júna sme nakúpili potrebný materiál a šlo sa na vec. Vypílenie kríkov v priemere 5 cm, čo nebola spranda. Bolo ich ozaj veľa. Hlavne by som chcel poďakovať

Matúšovi Martononovi, ktorý nám poskytol hrubú silu na odstránenie nielen dreviny, ale aj koreňov, ktoré bolo treba odstrániť. Samozrejme v ten deň nešlo len o prácu, ale aj o oficiálny krst nových stále pribúdajúcich členov, čo nás nesmierne teší. Odhadom je nás už 34 členov, ktorí majú u nás každý svoju úlohu a naozaj každý sa zapája do všetkého. Samozrejme, česť aj tým, ktorí sa musia za prácou hnať mimo Slovensko, ale keď sa vrátia, vždy pomôžu.

Veľké ďakujeme patrí všetkým vám, ktorí nám pomáhate a prispievate či už materiálom

alebo euríčkom, naozaj si to veľmi vážime, hlavne v dnešnej dobe. Do budúca sa budeme snažiť dať Kramariská papierovo do poriadku, aby sme naše Rozprávkovo ešte viac rozšírili a pripravili na každú sezónu, či už zimnú, alebo pre začínajúcich otužilcov aj na tú letnú. Tešíme sa, že môžeme potešiť ľudí a otužovanie láka čoraz viac ľudí, čím si pomáhajú po zdravotnej stránke.

Týmto by som to ukončil a teším sa na ďalšie roky, ktoré prežijeme spolu. Váš kolega priateľ a predseda

Ján Škuta

Strieborná raketa

Komisia sociálnych vecí pri OZ v Likavke a Obec Likavka zorganizovali dňa 14.09.2024 dlho očakávaný športový deň pod názvom „Pingpong cup – Strieborná raketa“. Prečo dlho očakávaný? Športový deň bol naplánovaný na koniec júna, ale pre zdravotné dôvody prihlásených účastníkov sme museli tento turnaj preložiť. Podujatia sa zúčastnili aktívni likavskí stolnotenisti a občania Centra sociálnych služieb v Likavke. Keďže išlo o prvé podujatie tohto typu, počet účastníkov sme limitovali na osem hráčov. Hrací systém bol každý s každým a aby bolo všetko regulárne a fair play výsledkovú listinu sme na konci zamiešali a hráčov rozdelili do dvojíc, z ktorých vzišli po odohratí spoločných zápasov víťazi. Po vyhodnotení výsledkov a odovzdaní cien víťazom sme si spoločne s našimi hosťami pochutili na dobrom obede, posedeli a vzájomne podebatovali. Rozprávali sme ako trávia svoje voľné chvíle a samozrejme o pingpongu, ako sa môžu ešte zlepšovať. Pri odchode nám slúbili, že prídu veľmi radi aj na druhý ročník, na ktorý sa už teraz tešia. Trénovať neprestanú, ba dokonca vraj začnú ešte viac, aby boli lepšie pripravení. Pre sociálnu komisiu to bola nová a veľmi pozitívna skúsenosť, v ktorej bude aj ďalšie roky pokračovať. Už teraz

vieme povedať, respektíve si dávame za cieľ, zapojiť do športových aktivít nie len občanov žijúcich v Centre sociálnych služieb v Likavke, ale aj dôchodcov žijúcich v našej obci. Veríme, že budúci rok tento turnaj rozšírime aj o ďalších účastníkov. Aj touto cestou sa chceme poďakovať za pomoc pri organizácii tohto krásneho športového podujatia členom Komisie sociálnych vecí pri OZ v Likavke, pánovi starostovi Ing. Mariánovi Javorkovi, vedúcej Centra sociálnych služieb Likavka pani PhDr. Margite Borovej, stolnotenisevemu oddielu pod vedením Ing. Michala Šventu a všetkým účastníkom turnaja.

Účastníci turnaja: Likava - centrum sociálnych služieb – Straková Eva, Veselovský Ján, Gejdoš Albín, Otiepka Jozef, Kendera Peter, **Stolnotenisový oddiel Likavka:** Ing. Švento Michal, Matzenauer Michal, Durdík Vladimír. **Umiestnenie:** 1. Švento – Straková, 2. Matzenauer – Gejdoš, 3. Durdík – Veselovský, 4. Otiepka – Kendera.

*Mgr. Roman Vrabko
člen Komisie sociálnych vecí
pri OZ Likavka*

Sezóna stolných tenistov 2024-25

Po nie celkom úspešnej sezóne 2023/24 sa mužstvá začali pripravovať na novú sezónu. Niektorí hráči a žiaci sa pred sezónou zúčastnili na tréningových kempov v českom mestečku Bystřice pod Hostýněm a v Hrabušiciach.

Pre začatím sezóny sa na klubovej schôdzi rozhodlo, že do súťaží v ročníku 2024/25 prihlásime rekordných 5 družstiev dospelých, 1 družstvo dorastencov a 1 družstvo žiakov. Veľký elán majú hlavne mladí hráči a preto sme neváhali a prihlásili o dve družstvá viac. Pred sezónou nás potešilo, že C-družstvo postúpilo do 7. ligy., čo nám ale urobilo problémy pri zostavovaní súpisiek. Po dlhých rokoch oddiel realizuje v spolupráci so ZŠ už tretí rok aj krúžok pre deti. Ambíciou klubu je tento rok vyhrať 6. a 7. ligu, zatiaľ sa klubov darí, ale do konca súťaží je ešte ďaleko.

Michal Švento – kapitán A mužstva:

Cieľom mužstva je postúpiť do 5. ligy. 6. liga je však v tejto sezóne veľmi kvalitná a podobné ambície majú ešte Švošov, Baničné, Ružomberok E a Hrboltová. Medzi týmito mužstvami sa rozhodne o víťazstvo v súťaži. Zatiaľ sme po 8. kole prvý, len 7 víťazstvami a 1 remízou. Zatiaľ sme so všetkými rivalmi okrem Švošova zvíťazili, treba však povedať, že všetky kľúčové zápasy sme zatiaľ hrali doma. Oveľa lepšie výkony ako minulý rok podáva môj

syn Samuel. Úspešnosť hráčov podľa rebríčka: 2. R. Haluška 94%, 7. M. Švento 85%, 15. S. Švento 66% a 34. Rastislav Soboňa.

Dušan Švento – kapitán B mužstva:

Po minuloročnej nešťastnej baráži, kde nám len o kúsok unikol postup do 6. ligy, sa nám zatiaľ celkom darí a po 8. kole sme na 1. mieste pred Baničným C, ktoré sme porazili na ich stoloch 12:6. Hráme a bojujeme zápas od zápasu. Problémom je úzky káder a keď jeden stabilný hráč vypadne, tak máme hneď problém. Úspešnosť hráčov podľa rebríčka: 4. M. Tkáč 88%, 13. P. Slačka 75%, 14. Roško 75%, 21. D. Švento 59%.

Ján Švento – kapitán C mužstva:

Neočakávaný postup nás veľmi potešil. Naše mužstvo usilovne trénuje a výsledky sa dostavili, po 8. kole sme na peknom piatom mieste a moji spoluhráči podávajú spoľahlivé výkony. Najlepšie sa darí mne a Vladkovi Hatalovi. Náš cieľ je stred tabuľky a chceme sa vyhnúť boju o záchranu v súťaži. Úspešnosť hráčov podľa rebríčka: 12. J. Švento 78%, 20. V. Hatala 71%, 36. T. Bažík 36%, 43. P. Dančo 26%.

Patrik Dančo – kapitán D mužstva:

Naše mužstvo je tiež mužstvom mladých, dokonca aj žiakov kde nám vypomáha skúsený Vlado Durdík. Naším cieľom je dobre hrať a neustále sa zlepšovať. Dosiahli sme už 4 víťazstvá a verím, že po polovici súťaže sa naše výsledky ešte zlepšia. Úspešnosť hráčov podľa rebríčka: 17. P. Dančo 67%, 22. V. Durdík 56%, 32. D. Slačka 40%, 34. M. Kužela

Branislav Fajta – kapitán E mužstva:

Keďže minulý rok sme mali len 3 mužstvá dospelých, moji spoluhráči v klube si moc súťažných zápasov minulú sezónu nezahrali. Preto sme sa rozhodli prihlásiť do súťaže piate družstvo dospelých. Naše mužstvo sa pohybuje v strede tabuľky, čo sú výsledky až nad naše očakávanie. Najlepším hráčom je Zdenko Hollý, ktorý sa snaží aj najviac trénovať. Náš cieľ je stred tabuľky. Úspešnosť hráčov podľa rebríčka: 27. Z. Hollý 45%, 31. P. Vrabko 44%, 35. M. Matzenauer 38% a 36. R. Vrabko 38%.

Michal Švento – tréner žiackych a dorasteneckého mužstva

Po dlhšom snažení sa našim žiackym a dorasteneckému mužstvu celkom darí. Súťaže sa len začali, ale prvé výsledky naznačujú, že budeme bojovať v oboch kategóriách o medailové priečky. Samuel Švento sa zúčastnil bodovacích turnajov dorastencov, kde sa stretával s najlepšimi žiakmi v rámci Slovenska a svoju výkonnosť má možnosť neustále zlepšovať. Podobne prvé skúsenosti v kategórii najmladších žiakov zbiera Noemi Šventová.

Žiaci sa na tréningy a zápasy tešia, našu základnú sme opäť rozšírili o ďalších žiakov. Potešujúci je fakt, že náš klub za prácu s mládežou ocenil opäť stolnotenisový zväz dotáciou 784 eur na nákup stolnotenisového materiálu pre žiakov a dorastencov.

*Ing. Michal Švento
predseda STO*

O ľuďoch, psoch a netradičnom športe

Stolní tenisti, flórbalisti, hasiči, záhradkári, divadelníci... Zmienka o nich sa na stránkach Likavanu objavuje pravidelne, napokon je to ten správny priestor, kde priblížiť ich úspechy a nadšenie pre vec. Z rovnakého dôvodu by som rada na tomto mieste venovala pár viet aj skupine Likavčanov, ktorých spája iná záľuba, trochu netradičná a menej známa u verejnosti. Reč je o športovej kynológii.

Nie každý vie, že okrem všeobecne známych účelov spolupráce človeka a psa môže mať táto aj podobu športu. Športu, ktorý má svoj národný zväz, pravidlá, kategórie, rozhodcov, športové kluby, súťaže oblastné, národné i medzinárodné. Vedeli ste, že na Slovensku máme v kynologickom športe aj majstrov sveta? V roku 2024 si tento titul odniesli slovenské reprezentatívne tímy až z dvoch medzinárodných

súťaží. Čo je však podstatné, športovanie so psom sa dá robiť plnohodnotne na každej úrovni. Tak ako každý iný šport aj tento vyžaduje veľa usilovnej práce, tréningu, vytrvalosti aj podpory zo strany tímu a rodiny. O to viac, že úspešný výkon si vyžaduje súhru dvoch vcelku odlišných bytostí – dvojnohej a štvornohej.

Dvaja likavskí kynológovia sa nie tak dávno tiež ocitli na stupňoch víťazov. Po boku so svojimi štvornoými partnermi prevzali cenu za výborné umiestnenie v jednej z kategórií oblastnej súťaže šiesteho ročníka Severoslovenskej ligy kynológov, ktorá sa konala v októbri v Liskovej. Prvé miesto vybojovala dvojica Štefan Dúha a Sally Dragon Slovakia, tretie miesto Patrik Trepaň so psom Maxom. Liga je už tradičným podujatím, ide o sériu štyroch pretekov, ktoré každoročne zastrešujú štyri kynologické kluby pôsobiace na Liptove a Turci.

Na pôde našej obce síce kynologický klub nesídlí, ale jeden funguje už dlhé roky len „cez kopec“ v Liskovej. Spojitosť s Likavkou však vôbec nie je náhodná. Až štvrtinu jeho členskej základne tvoria práve naši likavskí spoluobčania. Spolu so svojimi kolegami z klubu, ktorí pochádzajú z iných obcí, z Ružomberka, dokonca zo susedných okresov, dobudovali v areáli OŠK v Liskovej kvalitné cvičisko s vynoveným zázemím a vybavením, ktoré umožňuje usporiadať aj preteky regionálnej úrovne ku všeobecnej spokojnosti pretekárov aj divákov. A organizácia takého podujatia nie je zďaleka jednoduchá záležitosť. Aktivit klubu je samozrejme viac. Už tradične majú Likavčania aj obyvatelia ďalších liptovských obcí možnosť sledovať ukážky pracovnej aj športovej kynológie spojené so súťažami, kde si môžu deti zmerať so

psíkmi sily. A určite za zmienku stojí aj veľký záujem verejnosti o kurzy výcviku psa organizované klubom, na ktorých sa za posledné roky vystriedalo aj veľa psov a ich majiteľov z Likavky. Cieľom je podeliť sa so skúsenosťami a radami, ale aj motivovať pre zmysluplnú a aktívnu prácu so psom. To všetko stojí a padá na entuziazme aktívnych ľudí, ktorí tomu venujú svoj voľný čas.

Patrik Trepáš, Štefan Dúha, Klára Mydliarová, Iva Kloptová, Libor Konfál, Milan Bakoš, Jana Kubalová či Adela Tkáčová, to sú Likavčania, ktorí majú svoje miesto aj na druhej strane toho „kopca“ ako členovia či „sympatizanti“ úspešného klubu kynológov v Liskovej. Mne neostáva iné, ako sa poďakovať im aj ostatným členom za ich dobrovoľnú prácu a za príjemné chvíle a zábavu, ktoré k tomu neodmysliteľne patria. Mne a môjmu psovi je potešením patriť medzi nich.

Byť majiteľom psa nie je v našej obci nič výnimočné, koniec koncov na dedine to malo vždy aj svoje opodstatnenie a tradíciu. Psy s poslaním sú tu stále, ale pribúda tých, ktorí majú len rolu spoločníkov pre radosť. A veľa krát aj starosť. Nie každý sa môže venovať svojmu psovi aj športovo alebo pracovne, ani to nie je nutné. Stačí, aby každý majiteľ psa zvládol základné pravidlá a každý pes aspoň základnú poslušnosť. Pes je zodpovednosť. Treba ju dobre zvážiť už pri rozhodovaní o kúpe psa a výbere plemena. Všetkým, ktorým už psík do domácnosti dorazil, prajem veľa pozitívnej energie, trpezlivosti a dôslednosti pri výchove. Aby bolo viac radosti a menej starostí.

*Mária Zuskinová
Kynologický klub Lisková*

Rozlúčka Mariána Buschbachera

V sobotu 23.11.2024 sa telocvičňa ZŠ s MŠ Likavka stala dejiskom tradičného vzpieračského podujatia - Turnaj mládeže vo vzpieraní a súťaže družstiev o pohár starostu obce Likavka. Turnaj slávnostne otvorili zástupca starostu obce Michal Švento, riaditeľ ZŠ s MŠ Ľuboš Birtus a predseda Slovenského

zväzu vzpierania (SZV) Tomáš Chovanec. Udalosť bola zároveň príležitosťou poďakovať Mariánovi Buschbacherovi, ktorý sa oficiálne lúčil s dlhoročnou aktívnou činnosťou v vzpieračskom hnutí.

Michal Švento odovzdal v mene obce Likavka Mariánovi Buschbacherovi slávnostnú plaketu a ocenil tým jeho dlhoročnú činnosť vo vzpieračskom oddieli v obci. V slávnostnom príhovore ocenil dlhoročnú výbornú spoluprácu Mariána Buschbachera a vzpieračského klubu s obcou a školou. Spolupráca sa začala v roku 1984 a s určitými prestávkami trvala až doteraz. Marián spolupracoval s mnohými starostami a riaditeľmi škôl a spolupráca bola vždy výborná.

Predseda SZV Tomáš Chovanec poďakoval Mariánovi Buschbacherovi a za jeho činnosť mu odovzdal v mene Slovenského a športového výboru bronzový odznak. Tento odznak sa udeľuje olympijským a športovým osobnostiam za dlhodobú prácu a prínos pre rozvoj olympijského a športového hnutia.

Vzpieračský oddiel OŠK Likavka v súčasnosti vedie syn oceneného Ing. Marián Buschbacher ml. Aj jeho veľkou zásluhou v spolupráci s obcou sa poďarilo krásne dielo: vybudovala sa špecializovaná miestnosť pre vzpieračov v celkovej sume

12 000 eur, z čoho 9 000 eur prispela dotáciou obec Likavka a 3 000 eur prispel samotný vzpieračský oddiel. Snahou nového vedenia klubu bude miestnosť ešte dobudovať a hlavne vybudovať nový vstup do miestnosti z druhej strany telocvične.

Marián Buschbacher (roč. 1947) – je súčasťou vzpieračského hnutia na Slovensku už od roku 1962. Ako pretekár dosiahol na majstrovské tituly na úrovni kraja a na umiestnenia v prvej šestke v celorepublikových súťažiach. Ako člen (pretekár aj tréner) ŠK Slávia Ružomberok bol v 70 – tých rokoch 2x víťazom Slovenskej národnej ligy.

Je trénerom II. triedy a vychoval niekoľko desiatok majstrov SR aj ČSSR ako aj účastníkov Majstrovstiev Európy a sveta, medzi nimi napr. Jakub Žilava, Jakub Hromjak, Ján Kočibal (medailista na ME), Šimon Strajec, Patrik Víťaz. Veľa svojej energie venoval výchove mládeže od mladších žiakov po juniorov.

Marián je medzinárodným rozhodcom 1. triedy, rozhodoval niekoľko ME a MS. Bol spoluorganizátorom viacerých M – SR, M – ČSSR, ME a MS akademikov. V rokoch 2005 – 2009 zastával funkciu predsedu Slovenského zväzu vzpierania.

Vianočný a novoročný vinš

Niet azda nikoho na svete,
kto by sa natešil na Vianoce.
Na to magické a čarovné obdobie
plné nehy, radosti a lásky.
Počas Vianoc si omnoho silnejšie
uvedomujeme význam obety,
spolupatričnosti, rozdávania sa.
Rodina sa schádza pri večeri
a vianočnom stromčeku.
Podmanivé vône, úsmev, radosť,
nedočkavosť detí... A ten pocit šťastia
z obdarovania...

Drahí spoluobčania,
želám vám práve takéto
vianočné sviatky, nech sú
naplnené požehnaním a láskou,
radosťou a pokojom,
hojnosťou darov
no i vnútornou pokorou.
Prežite ich všetci v kruhu
svojich najbližších,
tešte sa z ich prítomnosti.
Načerpajte aj veľa duchovných síl
a inšpirácií
z vianočného betlehemskeho mystéria.

Rok 2025 nech je pre každého
z Vás naplnený pokojom, zdravím,
optimizmom, radosťou, pohodou.
Nech sa Vám splnia túžby
a predsavzatia,
nech hravo zvládnete
všetky nepríjemnosti a úskalia,
ktoré prinesie.
Všetci nech ste obdarení požehnaním,
porozumením a láskou.
Nech sa vianočná túžba obdarovať
a otvárať svoje srdcia prelína
celým nastávajúcím rokom.

Ďakujem za všetko,
čím ktokoľvek z Vás
akýmkoľvek spôsobom
posunul našu obec dopredu
a preukázal, že ju má rád
a že mu na nej záleží.

Ing. Marián Javorka
starosta obce

